

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1964-1965.

26 MAART 1965.

WETSONTWERP op het buitengewoon onderwijs.

VERSLAG

NAMENS DE
COMMISSIE VOOR DE NATIONALE OPVOEDING
EN DE CULTUUR (1), UITGEBRACHT
DOOR Mevr. VAN DAELE-HUYS.

DAMES EN HEREN.

Uw Commissie van Nationale Opvoeding en Cultuur heeft, in de eerste vergadering, een subcommissie sarnegesteld ten einde bovengenoemd ontwerp samen met enkele senatoren onder ogen te zien. Die subcommissie heeft, daar aan drie vergaderingen gewijd. Zij mocht ervaren dat voor dit wetsontwerp een grote belangstelling bestaat, daar er opmerkingen en sumresties vanwege diverse belanghebbende groeperingen en organisaties - zowel officiële als private - gemaakt en medegedeeld werden.

De subcommissie heeft, deze bemerkingen en suggesties niet willen over het hoofd zien en heeft aan de verslaggeefster opdracht gegeven deze te bestuderen en zo mogelijk op een volgende vergadering hierover verslag uit te brengen, wat gebeurde.

Deze opmerkingen en suggesties werden per artikel van de wet gegroepeerd en werden aldus ook op de vergadering van de subcommissie naar voren gebracht (zie bijlage).

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Harmel.

A. - Leden : de heer Berghmans, Mevr. Craeybeckx-Orl], de heren Eneman, Harmel, Lebas, Lefère (F.), Otte, Peeters (Lode), Mevr. Van Daele-Huys, de heren Verroken, Wlrlx, - Bracops, Collard (L.), Cudell, Dejardin, Denis, Mevr. Groesser-Schroyens, de heren Huysmans, Larock, Vanthilt, Yercauteren. - Delforqe, Grootjans,

B. - Plaatsvervangers: de heer Blenckeert, Mel. G. Devos, de heren Devos (R.), Smedis, Tenche, Mevr. VerlaCH-Gevaert. - de heren Deconinck (J.), Grégoire, Harmegnies, Huiez, Lacroix. - [anssens.

Z>>.

845 (1963-1964):

- Nt 1: Wetsontwerp,
- Nrs 2 tot 4: Amendementen,

Chambre des Représentants

SESSION 1964-1965.

26 MARS 1965.

PROJET DE LOI relatif à l'enseignement spécial.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA
COMMISSION DE L'EDUCATION NATIONALE
ET DE LA CULTURE (1),
PAR Mme VAN DAELE-HUYS.

MESDAMES, MESSIEURS,

En sa première réunion, votre Commission de l'Education nationale et de la Culture a créé une sous-commission chargée d'étudier le projet précité, en collaboration avec quelques sénateurs. Cette sous-commission a consacré trois réunions à l'examen en question. Elle s'est aperçue que ce projet de loi suscite beaucoup d'intérêt, car elle a reçu nombreux observations et de suggestions émanant de divers groupements et organisations intéressés - tant officiels que privés.

La sous-commission n'a pas voulu écarter ces observations et ces suggestions et a chargé le rapporteur de les examiner toutes, ainsi que de présenter, si possible, un rapport à ce sujet à une réunion suivante. C'est ce qui a été fait.

Ces observations et ces suggestions ont été groupées par article de la loi et présentées de cette manière lors de la réunion de la sous-commission (voir annexe).

(1) Composition de la Commission:

Président: M. Harmel.

A. - Membres: M. Berghmans, Mme Craeybeckx-Orl], MM. Ene-mao, Harmel, Lebas, Lefère (P.), Otte, Peeters (Lode), Mme Van Daele-Huys, MM. Verroken, Wlrlx. - Bracops, Collard (L.), Cudell, Dejardin, Denis, Mme Croesser-Schroyens, MM. Huysmans, Larock, Vanthilt, Vercauteren. - Delforqe, Grootjans.

B. - Suppléants: M. Blenckeert, Mme G. Devos, MM. Devos (R.), Smedts, Tenche, Mme VerlaCH-Gevaert, - MM. Deconinck (J.), Grégoire, Harmegnies, Huiez, Lacroix, - [anssens.

Voir:

845 (1963-1964):

- N° 1: Projet de loi.
- NQ 2 à 4: Amendements.

H. - 412.

Bijvoorbeeld : Artikelen 1 en 2 : « geen classificatie opmaken in de wet »).

« De gebruikte categorieën zijn kwetsend voor de ouders. »

« Dit was een unanieme reactie van de Hoge Raad van het Gezin, de Nationale Confederatie van de Ouderverenigingen, de Stichting Julie Renson, de Société belge d'Ergologie. »

De inrichtingen voor kinderen die lijden aan gehoorsafwijkingen menen dat het zeer moeilijk is het aspect handicaps te regelen.

Zij menen dat:

1° voor gehoorsafwijkingen, de bestaande inrichtingen volstaan en dat spreiding verspillen van krachten zal betekenen;

2° het van groot belang is vroeg te beginnen; vandaar vóórschools onderricht;

3° het zeer moeilijk valt te weten of er gehoorsafwijking ja dan neen bestaat en daarom moet er eerst in een observatieperiode worden voorzien alvorens tot een definitieve behandeling over te gaan;

1° de wet niet spreekt van dokters-specialisten die naar de schooloriënteren;

5° het ontwerp, volgens ~~den~~ te uitgebreid is en dat een kaderwet de voorkeur verdient.

Nadat de Commissie van dit alles kennis genomen had, was zij van oordeel dat, indien toegegeven werd aan al de gemaakte opmerkingen en voorstellen, het gehele ontwerp ontwricht zou worden en er niets meer van zou terecht komen.

De gemaakte opmerkingen betreffen soms essentiële punten, maar meestal details.

Sommige organisaties geven 'er zich geen rekenschap van dat men met een kaderwet te doen heeft, waarin, noodgedwongen, niet alle categorieën van kinderen kunnen besproken worden, dat de Uitvoerende Macht heel veel zelf zal moeten regelen.

De Minister sluit zich bij die bedenkingen aan en voegt eraan toe dat de gemaakte opmerkingen soms de economie zelf van het ontwerp aantasten en het toepassingsveld aanzienlijk uitbreiden; de Regering wil een etappe afleggen maar niet het probleem in zijn geheel oplossen.

Volgens de Minister gaat het enkel om een aangepaste vorm van onderwijs ter beschikking van de gehandicapte kinderen te stellen en een oplossing te zoeken voor de materiële vraagstukken van de daarbij betrokken instellingen. Het betreft echter niet de vergoeding van de lasten die het gehandicapte kind voor de ouders met zich brengt.

Steeds in verband met die kwestie vestigt een senator, lid van de subcommissie, de aandacht erop hoe het nu juist deze verkeerde uitgangspunten zijn die ook tot verkeerde interpretaties in zake toepassingsveld van de wet aanleiding hebben gegeven. En indien de zaak niet wordt opgehelderd zal dit nog het geval zijn.

Indedaad, zo men een onderwijs oplegt en zo men de ouders dit onderwijs, vrijelijk of gedwongen, bvb. aan huis doet verstrekken, dan stelt zich onmiddellijk de vraag naar de vergoeding voor het betalen van de onderwijskracht.

Anderzijds, gaat het, volgens de spreker, niet op dat een bepaalde instantie zich tussen ouders en school en kind zou plaatsen en beslissen over de geschikte onderwijsvorm

Exemple; Articles 1 et 2: «Ne pas établir de classification dans la loi ».

« L'usage de catégories en la matière est blessant pour les parents. »

«Telle a été la réaction unanime du Conseil supérieur de la Famille, de la Confédération nationale des associations de Parents, de la Fondation Julie Renson, de la Société belge d'Ergologie. »

Les établissements pour enfants atteints de troubles auditifs estiment qu'il est très difficile de régler la question des handicaps.

Ils sont d'avis :

1° Que, pour les enfants atteints de troubles de l'audition, les établissements existants suffisent et que la dispersion entraînera un gaspillage de forces;

2° qu'il est très important d'intervenir dès la prime jeunesse; il s'ensuit qu'un enseignement préscolaire est nécessaire;

3° qu'il est très difficile de savoir s'il y a, ou non, des troubles auditifs; en conséquence, il faut prévoir une période d'observation avant de passer au traitement définitif;

1° que la loi passe sous silence les médecins-spécialistes intervenant dans l'orientation scolaire;

5° que le projet est généralement considéré comme étant trop détaillé et qu'une loi de cadre est à préférer,

Après avoir pris connaissance de ce qui précède, la Commission estime que s'il fallait prendre en considération toutes ces observations et ces suggestions, le projet tout entier serait démembré et qu'on n'aboutirait plus à rien.

Les observations faites ont trait parfois à des points essentiels, la plupart du temps toutefois elles se rapportent à des détails.

Certaines organisations ne se rendent pas compte qu'il s'agit d'une loi de cadre qui ne peut aborder le problème de toutes les catégories d'enfants, et que le Pouvoir exécutif aura à régler encore de très nombreux détails,

Le Ministre se rallie à ces considérations et ajoute que les observations présentées menacent parfois l'économie même du projet et étendent considérablement le champ d'application de la loi; le Gouvernement entend poser un jalon, et non pas résoudre le problème dans son ensemble.

Le Ministre estime qu'il s'agit uniquement de mettre à la disposition des enfants handicapés une forme appropriée d'enseignement et de rechercher une solution aux problèmes matériels des établissements qui y sont intéressés. Il n'est *toutefois* pas question du remboursement des charges occasionnées aux parents par les enfants handicapés.

Toujours au sujet de cette question, un sénateur, membre de la sous-commission, a mis en évidence comment précisément ces positions de départ erronées avaient également donné lieu à des fausses interprétations en ce qui concerne le champ d'application de la loi. Et si la question n'est pas élucidée, elles y donneront lieu encore.

En effet, au cas où l'enseignement deviendrait obligatoire et que les parents, librement ou obligatoirement, seraient amenés à faire dispenser cet enseignement à domicile, se poserait immédiatement le problème de la rémunération de l'enseignant.

D'autre part, il ne convient pas, selon l'orateur, qu'une certaine instance s'insère entre les parents, l'école et l'enfant et décide de la forme d'enseignement convenant

voor dit kind. Wanneer een school een kind aanvaardt en voor dit kind de verantwoordelijkheid op zich neemt, zijn ouders en kind gedekt wat hun respectieve rechten en plichten betreft en moet geen daarbuiten staande lichaam zich met die relaties inlaten. Wel kan een of andere instantie omtrent tussen beide komen op verzoek van de ouders of van de school. In dit opzicht verenigt spreker zich met het standpunt van de Minister.

Vervolgens - en hier roert men de kwestie van de gevoeligheid van de kritiek op de in het ontwerp vervatte definities - sterk tot uiting is gekomen - kan men zich een hele gamma met recht en reden de vraag stellen: wat is een normaal kind; wat is een minder of niet normaal kind, of, zoals het ontwerp het noemt, wat is een pedagogisch onaangepast en eventueel ongeschikt kind?

Omtrent tal van gevallen bestaat er natuurlijk geen twijfel: blinden, doofstommen, enz. Wat deze gevallen betreft, zullen de ouders zelf wel, zonder veel moeilijkheden, de voor het kind passende schoolkeuze doen.

Maar de hierboven opgeworpen vraag heeft betrekking op de gehele gamma van gevallen; van paranormale kinderen in de gunstige zin van het woord, over normale tot paranormale kinderen in de zin van in de ene of de andere vorm gehandicapte kinderen. Wat moet worden aangevraagd met kinderen die minder goed zien (bv. amblyopes) of horen: die een karakteristieke afwijking vertonen?

De meesten blijven nochtans hest in hun gewoon milieu.

Dezelfde spreker komt terug op een hierboven reeds ontwikkelde gedachte: wanneer een school een kind aanvaardt, moet men dit kind daar laten? Of zou het een betere oplossing zijn dat de ouders bv. zelf voor het onderwijs van het betrokken kind instaan, langs privélessen of dgl., wat het gevaar voor een ontoereikend onderwijs aanzienlijk verhoogt?

Men moet zich hoeden voor wellicht goed bedoelde, maar minder gelukkige bemoeiingen. Men moet ook vertrouwen in de ouders stellen. Deze zullen veelal, wanneer zij de ene of de andere afwijking ontdekken, uit oprechte bekommernis om het kind zich tot technisch bevoegde medische en pedagogische instanties wenden.

Dit zijn zaken die stilaan in de zeden doordringen, zoals ook de raadpleging en het volgen van de adviezen van de centra voor beroepsoriëntering langzaam maar zeker gemeengoed geworden zijn.

Wat ten slotte de volgens het lid bijzondere schoolplicht voor gehandicapte kinderen betreft, moet o.m. het volgende gezegd worden: voor alle kinderen moet dezelfde schoolplicht gelden; de eenen voldoen aan die plicht in een school van het type A, de anderen in een school van het type B.

Zijn van die schoolplicht ontslagen, de kinderen die wegens een zeer ernstige reden niet eraan kunnen voldoen. Dit was ook vroeger reeds het geval en zelfs om redenen die met handicap niets te maken hadden, bv. de afstand.

Die onmogelijkheid moet natuurlijk worden vastgesteld. En op dit punt kan spreker zich wel met de opvatting van het ontwerp akkoord verklaren.

Hij komt echter steeds op hetzelfde terug: men mag niet een speciale categorie kinderen met een uitsluitend voor hen geldende onderwijsvorm en schoolplicht creëren.

Het ontwerp behelst dus voorzeker goede dingen, maar het zou gepast zijn, dat men zich zou beraden over de uitgangspunten, waarvan hierboven gewag is gemaakt: men zou de indruk van een globale regeling voor het buitengewoon onderwijs en van een bijzondere schoolplicht voor aan

pour cet enfant. Lorsqu'une école admet un enfant et accepte la responsabilité de ce dernier, les parents et l'enfant sont couverts en ce qui concerne leurs droits et devoirs respectifs et aucune instance extérieure n'a à se préoccuper de ces relations. Il est admissible toutefois qu'à la demande des parents ou de l'école, l'une ou l'autre instance interviene et ce, dans un but d'orientation. Sous ce rapport l'intervenant se rallie à la thèse du Ministre.

Ensuite - et ce point étant en relation avec la question des vives réactions, faites de sensibilité, apparues dans la critique des définitions contenues dans le projet - il est permis de se demander en de nombreux cas et avec raison: quand un enfant est-il normal? Quand l'est-il moins ou ne l'est-il pas, ou quand est-il, comme le projet le qualifie, un inadapté scolaire et, éventuellement, un inapte scolaire?

De nombreux cas: aveugles, sourds-muets, etc. ne permettent évidemment aucun doute. Dans ces cas-là les parents choisiront eux-mêmes, sans beaucoup de difficultés, l'école appropriée aux possibilités de l'enfant.

La question soulevée concerne toutefois la gamme complète de cas, englobant les enfants paranormaux - au sens favorable de l'expression -, les enfants normaux et les enfants paranormaux - dans le sens d'enfants handicapés sous l'un ou l'autre aspect. Que faudra-t-il faire des enfants amblyopes, des enfants présentant des troubles auditifs ou des troubles caractériels?

Pour la plupart toutefois, la meilleure solution consiste à les maintenir dans leur milieu ordinaire.

Le même intervenant en revient à une idée développée précédemment, c'est-à-dire lorsqu'une école accepte un enfant, convient-il d'y laisser cet enfant? Ou serait-ce une solution meilleure que l'un des parents par exemple se charge lui-même de ce qui concerne l'enseignement dispensé à l'enfant, en lui faisant donner des leçons particulières ou par d'autres moyens, ce qui augmente considérablement le risque d'un enseignement insuffisant?

Il faut se garder d'interventions, dictées sans doute par les meilleures intentions, mais se révélant peu heureuses. Il convient également de faire confiance aux parents. Lorsqu'ils constatent un trouble chez l'enfant, les parents, dans leur souci sincère de le protéger, s'adresseront le plus souvent aux instances médicales et pédagogiques techniquement compétentes.

Cette pratique se répand petit à petit, tout comme la consultation des centres d'orientation professionnelle, lesquels trouvent une audience de plus en plus étendue.

Enfin, en ce qui concerne l'obligation scolaire qui, d'après le membre, présente un aspect particulier pour les enfants handicapés, il y a lieu de faire observer que l'obligation scolaire doit être la même pour tous les enfants, les uns satisfaisant à cette obligation dans une école du type A, les autres dans une école du type B.

Sont exemptés de l'obligation scolaire les enfants qui, pour un motif grave, ne peuvent y satisfaire. Il en était déjà ainsi dans le passé, pour des raisons n'ayant même rien à voir avec un handicap, la distance, par exemple.

Il convient évidemment de constater cette impossibilité. Sur ce point, l'orateur est disposé à se rallier à la conception du projet.

Il revient cependant toujours sur le même point: on ne peut créer une catégorie spéciale d'enfants soumis à une forme d'enseignement ainsi qu'une obligation scolaire, valables exclusivement en ce qui les concerne.

Certes, le projet contient des dispositions excellentes, mais il serait opportun de se concerter sur les principes dont il est question ci-dessus: il faut éviter de créer l'impression de projeter l'instauration d'une solution d'ensemble pour l'enseignement spécial ainsi que d'une obligation se-

dit onderwijs onderworpen kinderen moeren vermijden. terwijl men de nadruk zou moeten leggen op het statuut van de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs en het scheppen van nieuwe types van dit soort onderwijs. ten einde aan zoveel mogelijk kinderen hetzij een degelijk onderwijs te verstrekken indien zij tot nog toe ervan verstoken bleven. hetzij een meer aangepaste vorm van onderwijs te verschaffen.

De Minister is de mening toegedaan dat het ontwerp moet komen tot een harmonische combinatie van de respectieve rechten van de ouders, het kind en de school.

In dit kader stelt zich het probleem van de instelling van een procedure om dergelijke combinatie te verzekeren, welke procedure moet gericht zijn op het nagaan van de geëigendheid (idoneïté) van het kind voor een bepaalde onderwijsvorm.

Het spreekt vanzelf dat de hierboven bedoelde procedure aan de belanghebbende alle waarborgen moet geven. Zij kan worden ingeroepen hetzij door de ouders, hetzij door de school, hetzij door de inspectie,

Daar is de hoofdzaak meent de Minister, de rest is literatuur.

De voorzitter van de subcommissie meent dat de medisch-pedagoische commissies in tal van gevallen objectiever zullen oordelen dan de ouders of de school. De ouders zien soms zeer moeilijk in dat hun kind afwijkingen vertoont. De school van haar kant is dikwijls te zeer erom bekommerd geen leerling te verleren.

Welnu, het is het belang van de kinderen dat meer primeren: het belang van de medeleerlingen die bv. door een woelwater, welke voor zijn daden onverantwoordelijk is, beléet worden de volle vruchten van het onderwijs te plukken.

De Minister meent dat aan de band van een nota ver- schaft aan de leden van de werkgroep van de Commissie voor Nationale Opvoeding en Cultuur van de Kamer. en voorts op grond van het basiswerk van de verslaggeefster en de gedachtenwisselingen in de werkgroep, het volstaat om in de schoot van de bevoegde Kameicommissie de besprekingen een aanvang te laten nemen.

Bespreking van de artikelen.

EERSTE HOOFDSTUK.

Eerste artikel.

Toepessingsgebied, -- Bepelirujen.

De Minister wijst erop dat het ontwerp sinds jaren met zorg en spanning verwacht wordt en dat de Regering wenst dat dit ontwerp ten spoedigste zou gestemd worden.

De Regering dient een amendement in op artikel één, ten einde voldoening te schenken aan de grote instanties als de Hoge Raad van het 'Gezmi, de Nationale Confederatie van de oudersverenigingen en de Stichting Julie Renson,

Deze instanties wensen dat geen classificatie van het gehandicapte kind in de wet zou voorkomen, daar de gebruikte categorieën voor de ouders kwetsend zijn.

De Regering heeft die bemerking aanvaard en derhalve zal volgens het regeringsamendement het eerste artikel, alleen *het toepessingsgebied* aanduiden.

Om elk misverstand te voorkomen omtrent de categorieën die ingesteld worden door de nieuwe tekst van arti-

laire d'un caractère spécial en ce qui concerne les enfants de cet enseignement; par ailleurs, il conviendrait de mettre l'accent sur le statut des établissements d'enseignement spécial, ainsi que sur la création de nouveaux types d'enseignement de ce genre, afin de procurer, soit un tel enseignement au plus grand nombre possible d'enfants qui en sont actuellement dépourvus, soit une forme d'enseignement mieux appropriée encore.

Le Ministre estime que le projet doit permettre de combiner d'une manière harmonieuse les droits respectifs des parents, de l'enfant et de l'école.

Dans ce cadre se pose le problème de l'instauration d'une procédure, susceptible d'assurer une telle combinaison, cette procédure devant être orientée vers la recherche de l'idoneïté de l'enfant pour une forme d'enseignement déterminée.

Il va de soi que ladite procédure doit assurer aux intéressés toutes les garanties nécessaires. Elle pourra être invoquée, soit par les parents, soit par l'école, soit par l'inspection.

Tel est l'essentiel, estime le Ministre, le reste n'étant que littérature.

Le président de la sous-commission estime que les commissions médico-pédagogiques apprécieront très souvent la situation d'une manière plus objective que ne le feraient les parents ou l'école. Souvent les parents ont peine à admettre que leur enfant est sujet à des troubles. L'école, de son côté, est souvent par trop soucieuse de ne pas perdre d'élèves.

Or, seul doit l'emporter l'intérêt des enfants: celui de ses condisciples qu'un trublion, irresponsable de ses actes, empêche de recueillir tous les fruits de l'enseignement.

Le Ministre estime que la note fournie aux membres du groupe de travail de la Commission de l'Education nationale et de la Culture de la Chambre, le document de base du rapporteur ainsi que l'échange de vues au sein du groupe de travail, suffisent à permettre à la Commission compétente de la Chambre d'entamer la discussion,

Discussion des articles.

CHAPITRE PREMIER.

Article premier.

Champ d'application. - Définitions,

Le Ministre signale que depuis des années le projet est attendu avec attention et impatience et que le Gouvernement souhaite que le projet soit voté au plus tôt.

Le Gouvernement présente un amendement au premier article afin de donner satisfaction à des organismes importants tels que le Conseil supérieur de la Famille, la Confédération nationale d'associations de parents et la Fondation Julie Renson.

Ces organismes désirent qu'aucune classification des enfants handicapés ne soit reprise dans la loi, les catégories dont il est fait usage étant blessantes pour les parents.

Le Gouvernement a admis cette observation, de sorte qu'en vertu de l'amendement gouvernemental l'article premier se limitera à préciser *le champ d'application*.

Afin d'éviter tout malentendu concernant les catégories instaurées par le texte nouveau de l'article II (inadaptés

kel II (pedagogisch onaangepasten en pedagogisch ongeschikten] is het verktesslijk gebleken het toepassingsgebleid van de wet eenvoudig te bepalen.

Artikek. ~~een~~ werd gewijzigd. De nieuwe tekst ervan komt voor in de teksten aangenomen door de Commissie.

Een commissaris constateert dat in § 2, a),, een attest van het psycho-medisch centrum en in c) van een kinderrechtser gevraagd wordt. Hi] vraagt of een geneesheer-specialist kan tussenkomen ?

Spreeker is van oordeel dat in sommige gevallen de ouders zich rechtstreeks tot de kinderspecialist. wensen te richten.

De Minister was voornemens bij de bespreking van artikel B een verklaring af te leggen en meent dat, zo de ouders of de kinderrechtser een geneesheer-specialist. wensen te raadplegen, de Commissie zou kunnen beslissen tijdens een bijeenkomst. Het moet mogelijk zijn dat de kinderrechtser ook een beroep kan doen op een geneesheer-specialist. .

De Minister meent dat de beslissing eerder algerneen moet zijn dan wel uitsluitend.

Het regeringsamendement betreffende artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 2.

Het amendement van de heer Delforge op artikel 2 strekt ertoe het woord «zintuigelijk» in te voegen na het woord « fysische »,.

De Minister acht het amendement overbodig. Immers het woord «zintuigelijk» is reeds vervat in het begrip « fysisch » dat voorkomt in de tekst,

Artikel 2 wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK II.

Leerplicht van de pedagogisch onaangepasten.

Art. 3.

In dit artikel wordt de verplichting van leerplicht opgelegd voor de in het eerste artikel bedoelde kinderen.

Er bestaat enkel tijdelijke vrijstelling voor het kind dat niet dagelijks van een inrichting voor buitengewoon onderwijs kan terugkeren.

En er is zelfs geen vrijstelling voor de kinderen die alleen een lichamelijke onvolwaardigheid vertonen, op voorwaarde dat de ouders over een onderwijsinrichting beschikken die aan hun keuze beantwoordt zomede aan de lichamelijke graad van onvolwaardigheid van het kind.

Het amendement van de heer Delforge strekt tot weglating van het laatste lid.

Het ware wenselijk dit alinea te behouden, doch het te wijzigen zodanig dat de verplichting behouden blijft, uitsluitend voor kinderen die lijden aan een fysische onvolwaardigheid.

Anderzijds kan de moeilijkheid waarop het geacht lid wijst, met name het huisonderricht, de benutting van leeggangen per briefwisseling, ena., een oplossing vinden in het kader van een amendement op artikel 6 dat door de Regering wordt voorgesteld.

De Regering stelt voor het derde lid van artikel 3 als volgt op te stellen :

« Doch zelfs in dit geval is er geen vrijstelling voor de kinderen, die slechts een fysische onvolwaardigheid vertonen waarvan de aard en de graad bepaald worden door een in Ministerraad overleed koninklijk besluit, wanneer

scolaires et inaptes scolaires). il a paru préférable de définir simplement le champ d'application de la loi.

L'article premier est modifié et son nouveau texte est inséré dans celui adopté par la Commission.

Un membre de la Commission observe qu'au § 2, a),, il est demandé une attestation du centre psycho-médical et au c) une attestation du juge des enfants. Il demande si un médecin-spécialiste peut intervenir.

L'intervenant estime que, dans certains cas, les parents souhaitent s'adresser directement à un pédiatre.

Le Ministre s'était proposé de faire une déclaration lors de la discussion de l'article 8; il estime que si les parents ou le juge des enfants désirent consulter un médecin-spécialiste, la Commission pourrait se réunir pour prendre une décision. La possibilité doit également exister pour le juge des enfants de faire appel à un médecin-spécialiste.

Le Ministre est d'avis que la décision doit avoir une portée générale plutôt qu'exclusive.

L'amendement gouvernemental à l'article 1er est adopté à l'unanimité.

Art. 2.

L'amendement de M. Delforge à l'article 2 tend à insérer le mot « sensorielle » après le mot « physique »,.

Le Ministre considère l'amendement comme superflu. Le mot « sensorielle » est en effet inclus dans la notion « physique » figurant dans le texte.

L'article 2 est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE II

De l'obligation scolaire des inadaptés scolaires.

Art. 3.

Par cet article, les enfants visés à l'article premier sont soumis à l'obligation scolaire.

Il n'existe qu'une dispense temporaire au profit de l'enfant qui ne peut retourner quotidiennement à son domicile d'un établissement d'enseignement spécial.

Aucune dispense n'est même prévue en faveur des enfants, atteints seulement d'inadaptation physique, sous réserve que les parents disposent d'un établissement d'enseignement correspondant à leur choix ainsi qu'au degré de l'inadaptation physique de l'enfant,

L'amendement de M. Delforge tend à supprimer le dernier alinéa,

Il est souhaitable de maintenir cet alinéa, tout en l'amendant de manière à ce que l'obligation subsiste uniquement pour des enfants atteints d'inadaptation physique.

D'autre part, la difficulté dont le membre a fait état (enseignement à domicile, cours par correspondance, etc.) est susceptible de trouver une solution dans le cadre d'un amendement, proposé par le Gouvernement à l'article 6.

Le Gouvernement propose de libeller comme suit le troisième alinéa de l'article 3 :

« Toutefois, même dans ce cas, il n'y a pas de dispense à l'égard des enfants qui ne souffrent que d'une inadaptation physique dont la nature et le degré sont définis par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres, à condition que le

het gezinshoofd over een onderwijsinrichting kan beschikken die beantwoordt aan zijn keuze alsmede aan de aard en de graad van de fysische onvolwaardigheid. »

Het reqleringsamendement op dit artikel voorziet in de vervanging van het derde lid van dit artikel.

Dit heeft meteen tot gevolg dat in het eerste lid de woorden « bedceld in artikel 1, eerste alinea » worden ingevoegd.

In antwoord op de door een commissie, namens de laatste voorwaarde gevraagde uitleg wordt medegedeeld dat de aard van de fysische onvolwaardigheid door een koninklijk besluit zal worden bepaald. Het zijn voornamelijk de blinden en stommen die men op het oog heeft. Het gaat hier dus om normale kinderen, maar voor wie niettemin bijzondere onderwijsmethodes aangewezen zijn.

Op het huidige ogenblik zijn bovengenoemde kinderen niet verplicht school te lopen en het ware zelfs geen goede oplossing de ouders te verplichten die kinderen in een internaat te plaatsen. De familiesfeer is voor dergelijke kinderen allernoodzakelijkst en behoedt hen heel zeker voor traumatismen.

Onze eerste bekommernis, zegt de Minister, moet zijn het geluk van de kinderen te dienen en het ontwerp biedt daarvoor werkelijk de meest geschikte oplossing.

El' wordt nog gevraagd, wie de onkosten van het onderhoud zal dragen: de familie of het Rijk?

Die vraag mag gesteld worden aangezien de internering verplichtend zal worden. De Minister antwoordt dat deze aan gelegenheid geregeld is bij artikel 6 en dat de al dan niet betaling zal afhangen van het gezinsinkomen.

Het amendement Delforge wordt niet gesteund.

Het door de Regering gewijzigd artikel 3 wordt, op twee onthoudingen na, eenparig aangenomen.

Art. 4.

Artikel 4 regelt de duur van de verplichte leerplicht, die dezelfde is als voor de kinderen onderworpen aan de gewone leerplicht. Deze kan nochtans op aanvraag van het gezinshoofd of van de schooloverheid verlengd worden met twee jaar.

De Regering stelt bij wijze van amendement voor, het tweede lid van dit artikel te wijzigen als volgt:

de woorden «bij een individuele beslissing genomen door de Ministers tot wier bevoegdheid de Nationale Opvoeding behoort », vervangen door de woorden «bij ministeriële beslissing voor elk bijzonder geval »,

Op de vraag of, zo de verlengde leerplicht gestemd wordt, het buitengewoon onderwijs eveneens kan tot 18 jaar verlengd worden, wordt door de Minister bevestigend geantwoord.

Het amendement van de heer J. Deconinck wordt niet aanvaard. Het door de Regering gewijzigd artikel 1 wordt eenparig aangenomen.

Art. 5.

Dit artikel preciseert op welke wijze het gezinshoofd dat verantwoordelijk is voor het naleven van de leerplicht, zich van zijn plicht kwijt:

1° hetzij door het kind te laten inschrijven in een door de Staat ingerichte, gesubsidieerde of erkende inrichting voor buitengewoon onderwijs met volledig leerplan en door ervoor te zorgen dat deze inrichting regelmatig door het kind bezocht wordt;

chef de famille puisse disposer d'un établissement d'enseignement correspondant à son choix ainsi qu'à la nature et au degré de l'inadaptation physique. »

L'amendement gouvernemental à cet article prévoit le remplacement du troisième alinéa de cet article.

De ce fait, il y a lieu d'insérer au premier alinéa les mots « visés à l'article 1", premier alinéa ».

A la demande d'explications d'un membre au sujet de la dernière condition, il est communiqué que la nature de l'inadaptation physique sera déterminée par arrêté royal. Sont visés principalement: les aveugles et les muets. Il s'agit donc, en l'occurrence, d'enfants normaux pour lesquels des méthodes d'enseignement spécial sont néanmoins indiquées.

Actuellement, ces enfants ne sont pas soumis à l'obligation scolaire et ce ne serait même pas une solution heureuse que d'imposer aux parents l'obligation de placer ces enfants dans un internat. De tels enfants ont tout spécialement besoin de l'atmosphère familiale qui les préserve très certainement de traumatismes.

Notre préoccupation primordiale, déclare le Ministre, doit être de contribuer au bonheur des enfants et le présent projet propose la solution vraiment la plus adéquate à cette fin.

Il a aussi été demandé qui supporterait les frais d'entretien: la famille ou l'Etat?

Cette question est opportune puisqu'il y aura obligation d'internement. Le Ministre répond que cette matière est réglée par l'article 6 et que le paiement éventuel dépendra des revenus familiaux.

L'amendement de M. Delforge ne recueille aucun appui.

L'article 3, modifié par le Gouvernement, est adopté à l'unanimité moins deux abstentions.

Art. 4.

L'article 4 règle la durée de l'obligation scolaire, qui est la même que pour les enfants soumis à l'obligation scolaire ordinaire. A la demande du chef de famille ou du chef d'école, cette obligation peut toutefois être prolongée de deux ans.

Par voie d'amendement, le Gouvernement propose de modifier le deuxième alinéa de cet article comme suit:

remplacer les mots «par décision individuelle prise par les ministres ayant l'Education nationale dans leurs attributions» par les mots «par décision ministérielle, dans chaque cas d'espèce, ».

A la question de savoir si, en cas d'instauration de la prolongation de l'obligation scolaire, l'enseignement spécial pourra être prolongé jusqu'à 18 ans, le Ministre répond affirmativement.

L'amendement de M. Deconinck n'est pas adopté. L'article 4, modifié par le Gouvernement, est adopté à l'unanimité.

Art. 5.

Cet article précise la façon dont le chef de famille responsable du respect de l'obligation scolaire s'acquitte de ses devoirs:

1° soit en faisant inscrire l'enfant dans un établissement d'enseignement spécial de plein exercice organisé, subventionné ou reconnu par l'Etat et en surveillant la fréquentation régulière de cet établissement;

2° hetzij] door aan het kind een onderricht te geven of te doen geven dat aan zijn onvolwaardigheid is aangepast.

Op het lager niveau omvat dit onderwijs opvoeding en, in de mate waarin het kind ervoor geschikt is, de grond-beginselen van het onderricht. Op het secundair niveau vol-tooit dit onderwijs de algemene vorming. het geeft een oplei-ding tot het uitoefenen van een beroep of ambacht en ont-wikkelt, indien zulks mogelijk is, de eigenschappen, nodig om verder te studeren.

Hier wordt de vraag gesteld wat « opvoeding » betekent ?

Er zij op gewezen dat het begrip « opvoeding » hoofdza-kelijk moet uitgelegd worden in die zin dat sommige kinde-ren niets kunnen leren, noch een ambacht, noch iets anders, maar toch ertoe kunnen komen zich zelf te bereedden bil het eten, het drinken, enz. Het personeel wordt daarbuitē gelaten.

Een lid merkt dat artikel 15 een zeer goede omschrijving geeft van de taak van de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs; zij luidt als volgt: « door middel van aangepaste methodes, onderwijs en educatieve hulp te verstrekken, die beantwoorden aan de bijzondere behoeften van de pedago-gisch onaangepasten ».

Zo de uitdrukking « educatieve hulp » mag aangenomen worden in plaats van « opvoeding », dan blijven de ouders volledig de taak van opvoeding waarnemen. Desbetreffende betuigde de Commissie haar instemming.

Artikel 5 wordt eenparig aangenomen.

Art. 6.

Dit artikel handelt over de staatsschenking in de reis-kosten en in de kostgelden van de krachtens artikel 3 leer-plichtige kinderen, rekening houdend met het inkomen van het gezinshoofd.

Op dit artikel heeft de heer Eneman een amendement ingediend. Het strekt ertoe § 2 aan te vullen met hetgeen volgt:

« Voor de bepaling van het inkomen gelden dezelfde regelen als die, vastgesteld in uitvoering van artikel 13 van de wet van 19 maart 1954, gewijzigd door de wet van 19 maart 1957, houdende de instelling van een nationaal Studiefonds, zonder dat deze inkomstengrens verminderd worde wanneer de kinderen de leeftijd van 14 jaar nog niet bereikt hebben, »

De Regering heeft eveneens een amendement ingediend waarbij voorgesteld wordt een § 3 toe te voegen die betrekking heeft op de onderwijskosten: die paragraaf luidt als volgt :

« § 3. De Staat kan, volgens voorschriften die bepaald worden bij in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, genomen op advies van de Hoge Raad voor het Buitenge-woon Onderwijs, bijdragen in de kosten van huisonderricht van de kinderen die, wegens hun fysische onvolwaardig-heid, niet kunnen verplaatst worden. »

Volgens de Minister zou het amendement van de heer Eneman in verschillende gevallen nadelige gevolgen kunnen hebben. De vaststelling van een plafond is noodzakelijk en het systeem moet soepel zijn. Daarom zal de Staatsschenking van de Staat zeer gevarieerd moeten zijn.

De heer Eneman heeft een tweede amendement inge-dient, er toe strekkend artikel 6 aan te vullen met een § 4 die als volgt luidt :

« Het inkomen beneden hetwelk de hoogste bijdrage zal toegekeend worden in toepassing van dit artikel, zal ten-

2° soit. en donnant ou en faisant donner à l'enfant un enseignement convenant à l'adaptation de celui-ci. »

Au niveau primaire, cet enseignement comporte l'éduca-tion et dans la mesure où les aptitudes de l'enfant le permettent, les éléments de l'instruction. Au niveau secon-daire, cet enseignement complète la formation générale, pré-pare à l'exercice des métiers et professions et développe, si possible, les aptitudes nécessaires à la poursuite des études.

A ce sujet, il est demandé ce qu'il faut entendre par « éducation ».

Il convient de signaler que la notion « éducation » doit s'entendre en ordre principal en ce sens, que certains enfants ne sont pas capables d'apprendre quoi que ce soit, ni un métier, ni rien d'autre, mais parviennent cependant à se tirer d'affaire pour manger, boire, etc. Le personnel n'a pas à intervenir ici.

Un membre signale que l'article 15 comporte une excel-lente définition de la tâche des établissements d'enseigne-ment spécial; cette définition est la suivante: « dispenser, par des méthodes appropriées, un enseignement et une aide éducative qui conviennent aux besoins particuliers des ina-daptés scolaires ».

Si l'expression « aide éducative » peut être adoptée en remplacement du terme « éducation », les parents conti-nueront à assumer pleinement leur tâche d'éducateur. Votre Commission a marqué son accord à ce sujet.

L'article 5 est adopté à l'unanimité.

Art. 6.

Cet article traite de l'intervention de l'Etat, compte tenu des revenus du chef de famille, dans les frais de dépla-cement et les frais de pension des enfants soumis à l'obli-gation scolaire en vertu de l'article 3.

A cet article, un amendement a été présenté par M. Eneman. Il vise à compléter l'alinéa 2 par ce qui suit:

« Pour la détermination du revenu sont applicables les mêmes règles que celles fixées en exécution de l'article 13 de la loi du 19 mars 1951 instituant un Fonds national des Etudes, modifiée par la loi du 19 mars 1957, sans que ce plafond des revenus soit abaissé lorsque les enfants n'ont pas encore atteint l'âge de 14 ans. »

Le Gouvernement a également présenté un amendement visant à ajouter un § 3, relatif aux frais d'enseignement, ce paragraphe étant libellé comme suit:

« § 3. L'Etat peut intervenir, suivant les modalités à fixer par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres, pris sur avis du Conseil supérieur de l'Enseignement spé-cial, dans les frais d'enseignement à domicile des enfants qui, en raison de leur inadaptation physique, ne peuvent être déplacés. »

Selon le Ministre, l'amendement de M. Eneman pourrait avoir dans plusieurs cas des conséquences défavorables. La fixation d'un plafond est nécessaire et le système doit être souple. Pour cette raison, l'intervention financière de l'Etat devra être très variée.

M. Eneman a présenté un second amendement tendant à compléter l'article 6 par un § 4, libellé comme suit:

« Le revenu au-dessous duquel la contribution la plus élevée sera accordée en application de cet article sera au

minste gelijk zijn aan het inkomen dat bepaald wordt in uitvoering van artikel 13 van de wet van 19 maart 1951 houdende instelling van een Nationaal Studiefonds. »

Het lid is de mening toegedaan dat de normen tot financiële tussenkomst van de Staat, voor kinderen die voldoen aan de leerplicht door het volgen van buitengewoon onderwijs, zeker niet strenger mogen zijn dan die welke van toepassing zijn om de begaafde leerlingen een studiebeurs te verlenen. De normen zijn als minimaal te beschouwen en moeren, in sommige gevallen, ruimer worden opgevat om bv. rekening te houden met het feit dat:

1° wanneer de huidige wetgeving op de studiebeurzen de inkomstengrens tot de helft herleidt voor de beursaanvragers beneden 14 jaar, de studiekosten voor gehandicapte kinderen beneden 14 jaar even hoog kunnen zijn als boven 14 jaar;

2° men zal zich moeten aanpassen aan meerdere individuele gevallen.

Dit amendement werd ingediend omdat er een groot verschil bestaat in de tussenkomst van de Staat ten gunste van het gehandicapte kind enerzijds en van het begaafde kind anderzijds.

Voorbeeld : een gezin met 3 personen heeft een inkomen van 100 000 frank. Zo er een zorgkind is, dan zal het SpeciaalOnderstandsfonds oordelen dat het inkomen te hoog is en diengevolge zal er van staatswege geen financiële tussenkomst zijn.

Als hetzelfde gezin een begaafd kind heeft dan zou de studiebeurs 25 000 frank belopen.

Een lid vraagt of de financiële draagwijdte van dit ontwerp kan berekend worden, Zulks is onmogelijk, daar de wet een kaderwet is en alleen een minimum vastlegt.

Het amendement van de Regering alsook dit van de heer Eneman worden eenparig aangenomen.

Betreffende de Nederlandse en de Franse titel van Hoofdstuk II wordt erop gewezen dat de betekenis van « obligation scolaire » en « leerplicht » niet overeenstemt,

Gevraagd wordt die termen toch te behouden, daar de uitdrukking « obligation scolaire » een traditionele uitdrukking is en wel hetzelfde bedoelt als « leerplicht ». Alleen de term pedagogisch onaangepast wordt vervangen door « kinderen bedoeld bij artikel I ».

Art. 7.

Artikel 7 richt een medisch-pedagogische commissie op : voorzitter, hoofdinspecteur, de leden voor de helft personeel uit het officieel onderwijs en voor de andere helft uit personen uit vrije instellingen.

Een amendement van de heer J. Deconinck strekt ertoe alleen officieel gediplomeerden aan te stellen als afgevaardigden van het officieel onderwijs in bedoelde commissie.

De Regering wenst dat de instituten en niet de diploma's vertegenwoordigd worden. Men zal mensen aanduiden op grond van hun bekwaamheid. Ook in het officieel onderwijs wordt er geen onderscheid gemaakt tussen de diploma's.

De Regering vraagt dit amendement te verworpen daar het niet gewenst is een onderscheid te maken tussen de leden van een instelling naargelang van de natuur van hun diploma (confessioneel of niet confessioneel, vrij of officieel). Het amendement wordt verworpen en het artikel wordt eenparig aangenomen.

moins égal au revenu fixé en exécution de l'article 13 de la loi du 19 mars 1951 instituant un Fonds national des Etudes. »

Le membre estime que les normes de l'intervention financière de l'Etat en faveur des enfants qui satisfont à l'obligation scolaire en suivant les cours d'enseignement spécial ne peuvent être plus sévères que celles qui sont appliquées pour l'octroi d'une bourse d'études aux élèves doués. Les normes sont censées constituer des minima et, dans certains cas, elles doivent être envisagées plus largement, afin de tenir compte par exemple du fait que:

1° s'il est vrai que la législation actuelle en matière de bourses d'études ramène à la moitié le maximum des revenus pour les candidats aux bourses ayant moins de 11 ans, les frais d'études pour des enfants handicapés de moins de 11 ans peuvent être aussi élevés que lorsque ces enfants ont plus de 14 ans;

2° il faudra s'adapter à un grand nombre de cas particuliers,

Cet amendement a été introduit en raison de la grande différence de traitement existant entre l'enfant handicapé et l'enfant doué, en ce qui concerne l'intervention de l'Etat.

Prenons l'exemple d'une famille de 3 personnes, ayant un revenu de 100 000 francs. Si l'enfant requiert des soins spéciaux, le Fonds spécial d'Assistance, estimant le revenu trop élevé, déclarera qu'il ne peut y avoir intervention financière de l'Etat.

Si cette même famille compte un enfant doué, la bourse d'études atteindra 25 000 francs,

Un membre demande si la portée financière du projet peut être évaluée. Il lui est répondu qu'il est impossible d'effectuer ce calcul, la loi étant une loi de cadre et se bornant à fixer un minimum.

L'amendement du Gouvernement et celui de M. Eneman sont adoptés à l'unanimité.

En ce qui concerne les intitulés français et néerlandais du chapitre II, l'attention est attirée sur le fait que l'expression « obligation scolaire » ne correspond pas au terme néerlandais « leerplicht ».

Le maintien de ces termes est toutefois demandé, l'expression « obligation scolaire » constituant une expression consacrée à laquelle on accorde la même signification que « leerplicht ». Seule l'expression « inadaptés scolaires » est remplacée par « enfants visés à l'article 1er ».

Art. 7.

L'article 7 crée une commission médico-pédagogique, qui est présidée par l'inspecteur principal et dont les membres sont choisis pour moitié parmi le personnel de l'enseignement officiel et pour moitié parmi le personnel des établissements d'enseignement libre.

Un amendement de M. J. Deconinck tend à la désignation de diplômés officiels en qualité de délégués de l'enseignement officiel au sein de la commission.

Le Gouvernement souhaite que les instituts soient représentés, et non les diplômes. La désignation des personnes se fera sur la base de leur compétence. Dans l'enseignement officiel il n'est pas davantage opéré de discrimination entre les diplômés.

Le Gouvernement demande le rejet de cet amendement étant donné qu'il n'est pas souhaitable d'opérer une discrimination entre les membres d'un établissement d'après la nature de leur diplôme (confessionnel ou non confessionnel, libre ou officiel). L'amendement est rejeté et l'article est adopté à l'unanimité.

Art. 8.

De samenstelling en de werking van de bovengenoemde commissie worden door de Koning nader bepaald. De Staat betaalt de werkingskosten van de commissie.

De Regering wenst dat onder de regels betreffende de samenstelling en de werking van de door de Koning te bepalen pedagogische commissies, er bepaald moet worden dat de geneesheer-specialist als deskundige in de medisch-pedagogische commissie op verzoek van de ouders of van de magistraat zitting kan hebben.

Dit artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 9.

Dit artikel geeft aan de medisch-pedagogische commissie opdracht advies uit te brengen, op aanvraag van het gezinshoofd of van de persoon belast met het toezicht, over de leerplicht, over de geschiktheid buitengewoon onderwijs te volgen, over de wenselijkheid een in het gewoon onderwijs ingeschreven kind naar het buitengewoon onderwijs over te hevelen of omgekeerd, of over te plaatsen naar een andere inrichting voor buitengewoon onderwijs, of de leerling van elke leerplicht vrij te stellen,

Het amendement van de Regering dat ertoe strekt in 2°, 3°, 1° en 5° de woorden « of van de inspectie » te schrappen wordt eenparig aangenomen. Vervolgens wordt artikel 9 eenparig aangenomen.

Art. 1a.

Dit artikel wordt zonder discussie aangenomen.

Art. 11.

Artikel 11 handelt eveneens over de medisch-pedagogische commissie. In dit artikel is bepaald dat een kind een inrichting voor buitengewoon onderwijs moet bezoeken als die commissie die mening is toegedaan. Tevens wijst ze het type van inrichting van buitengewoon onderwijs, aan die voor het kind het best geschikt lijkt, doch laat het gezinshoofd volledig vrij in zijn keus.

De Regering wenst aan dit artikel een derde lid toe te voegen. Het luidt als volgt:

« Voor de gevallen die onder artikel 3, derde lid, vallen houdt de commissie bij haar advies rekening met de lichamelijke of karaktereigenschappen die oorzaak zouden kunnen zijn dat het internaatleven voor het kind niet aangewezen is. »

Tijdens de bespreking van artikel 3 is het gebleken dat men een kind moest vrijstellen van de schoolplicht, zelfs in de gevallen in het derde lid voorzien, wanneer bij gebrek aan een school in de nabijheid van zijn woonplaats, de vader verplicht zou zijn zijn kind in een internaat te plaatsen en dat wegens sommige lichamelijke en karaktereigenschappen het internaatleven voor het kind niet aangewezen is,

Artikel 11 wordt eenparig aangenomen.

Art. 12.

Artikel 12 wijst op de mogelijke nalatigheid die door het gezinshoofd zou kunnen begaan worden, nadat het advies van de medisch-pedagogische commissie hem medegedeeld werd.

De kinderrechter krijgt bevoegdheid om op te treden.

Art. 8.

La composition et le fonctionnement de la commission précitée sont précisés par le Roi. Les frais de fonctionnement de la commission sont à charge de l'Etat.

Le Gouvernement déclare que parmi les règles relatives à la composition et au fonctionnement des commissions pédagogiques, à prévoir par le Roi, il conviendra de préciser que le médecin spécialiste pourra siéger comme expert au sein de la commission médicale pédagogique sur demande des parents ou du magistrat.

Cet article est adopté à l'unanimité.

Art. 9.

Cet article charge la commission médico-pédagogique de donner un avis à la demande du chef de famille ou de la personne chargée du contrôle de l'obligation scolaire sur l'aptitude à suivre les cours de l'enseignement spécial, sur l'opportunité, soit de transférer dans un établissement d'enseignement spécial un enfant inscrit dans un établissement d'enseignement ordinaire ou inversement, soit de le transférer dans un autre établissement d'enseignement spécial, soit de le dispenser de toute obligation scolaire.

L'amendement présenté par le Gouvernement visant à supprimer aux 2°, 3°, 1° et 5°, les mots « ou de l'inspection » est adopté à l'unanimité.

L'article 9 est ensuite adopté à l'unanimité.

Art. 10.

Cet article est adopté sans discussion.

Art. 11.

L'article 11 concerne également la commission médico-pédagogique. Il y est prévu qu'un enfant doit fréquenter un établissement d'enseignement spécial si cette commission est de cet avis. Celle-ci indique en outre le type d'établissement qui lui semble le plus approprié à l'enfant, mais laisse une entière liberté de choix au chef de famille.

Le Gouvernement souhaite compléter cet article par un troisième alinéa, libellé comme suit:

« Pour les cas qui relèvent de l'article 3, alinéa 3, la commission tient compte dans son avis des particularités physiques ou caractérielles qui pourraient faire que la vie en internat ne soit pas indiquée pour l'enfant. »

Au cours de la discussion de l'article 3, il est apparu qu'il convenait de dispenser un enfant de l'obligation scolaire, même dans les cas prévus au troisième alinéa, si, à défaut d'école à proximité de son domicile, le père était contraint de placer son enfant dans un internat et si, en raison de certaines caractéristiques physiques ou psychiques, la vie d'internat n'était pas indiquée pour cet enfant.

L'article 11 est adopté à l'unanimité.

Art. 12.

L'article 12 concerne la possibilité de négligence de la part du chef de famille qui a reçu ravis donné par la commission médico-pédagogique.

Le juge des enfants est habilité à intervenir.

Volgens een commissielid, is zulks de goede formule daar de kinderrechter kan uitmaken of er misschien moeilijkheden in het gezin zijn, zodat dit geval nog eens in het bijzonder kan bekeken worden: dit biedt een nieuwe zekerheid.

Dit artikel wordt aangenomen met 8 stemmen en 6 onthoudingen.

Art. 13

Artikel 13 wordt zonder bespreking aangenomen.

Art. 14.

De voorzitters van de medisch-pedagogische commissies zenden elk jaar een verslag aan de ministers en dit artikel duidt de inhoud van dit verslag aan.

Bij amendement stelt de Regering voor een artikel 14bis in te voegen waarbij de mogelijkheid wordt geboden om een leerling hetzij van het gewoon onderwijs naar het bijzonder onderwijs te zenden en omgekeerd, ofwel over te plaatsen naar een betere vorm van bijzonder onderwijs.

Artikel 14 en artikel 14bis [nieuw] worden eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK III.

De inrichtingen voor buitengewoon onderwijs,

Art. 15,

Artikel 15 preciseert de taak van de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs.

De term pedagogisch onaanpaste wordt vervangen door « kinderen bedoeld in artikel ».

Het artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 16.

Dit artikel wordt als volgt nader toegelicht: iedere inrichting voor buitengewoon onderwijs omvat zoveel scholen als er soorten onderwijs met volledig leerplan zijn. Zo heeft iedere inrichting bv. een laagere school, een middelbare school, een technische school en heeft iedere school eigen secties.

Elke inrichting heeft zoveel scholen als er gespecialiseerde onderwijsmethodes zijn. In elke inrichting stelt elke groep een school samen. In elke school zijn verschillende afdelingen.

Volgens een lid kunnen buiten een zelfde agglomeratie splitsingen worden voorzien. Hij spreekt de wens uit de splitsing gemakkelijker toe te staan wanneer de afstanden klein zijn. Iedere splitsing zou nochtans aan de vereiste normen moeten beantwoorden. Deze normen komen voor in artikel 17. Het buitengewoon onderwijs zal minder strenge normen voorzien dan het gewoon onderwijs. Voor de goede gang van zaken zou men, in dit soort onderwijs, het maximum van leerkrachten moeten aanstellen.

Dit artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 17.

Een amendement van de heer J. Deconinck, alsook het artikel worden eenparig aangenomen nadat de Minister verklaard heeft dat, in algemene regel, de Koning de normen vaststelt (art. 24 van de wet van 29 mei 1959),

Un membre de la Commission estime que cette formule est la bonne, car le juge des enfants peut déceler l'existence éventuelle de difficultés d'ordre familial. Le cas pouvant alors faire l'objet d'un nouvel examen distinct; cette possibilité représente une garantie supplémentaire.

Cet article est adopté par 8 voix et 6 abstentions.

Art. 13.

L'article 13 est adopté sans discussion.

Art. 14.

Les présidents des commissions médico-pédagogiques adressent annuellement un rapport aux ministres; le présent article indique la teneur de ce rapport.

Un amendement est présenté par le Gouvernement en vue de l'insertion d'un article 14bis prévoyant la possibilité de transférer un élève de l'enseignement ordinaire à l'enseignement spécial et vice versa, ou de le transférer à un type d'enseignement mieux approprié.

L'article 14 et l'article 14bis (nouveau) sont adoptés à l'unanimité.

CHAPITRE III.

Des établissements d'enseignement spécial,

Art. 15.

L'article 15 précise la mission des établissements d'enseignement spécial.

Les termes « inadaptés scolaires » sont une fois de plus remplacés par les mots « enfants visés à l'article premier ».

L'article est adopté à l'unanimité.

Art. 16.

Cet article est précisé comme suit; chaque établissement d'enseignement spécial comporte autant d'écoles qu'il y a de catégories d'enseignement de plein exercice. Ainsi, chaque établissement comprendra, par exemple, une école primaire, une école moyenne, une école technique et chaque école aura ses propres sections.

Chaque établissement compte autant d'écoles qu'il y a de spécialisations dans les méthodes d'enseignement. Dans chaque établissement, chacun des groupes constitue une école. Chaque école possède différentes sections.

D'après un membre les scissions sont prévues en dehors d'une même agglomération. Il souhaite qu'elles le soient plus facilement lorsque les distances sont réduites. Toute scission devrait cependant répondre aux normes requises, figurant à l'article 17. Les normes prévues pour l'enseignement spécial seront moins sévères que celles prévues pour l'enseignement ordinaire. Pour le bon fonctionnement de cet enseignement, il faudrait désigner le plus grand nombre possible de professeurs.

Cet article est adopté à l'unanimité.

Art. 17.

Un amendement de M. J. Deconinck ainsi que l'article sont adoptés à l'unanimité, après que le Ministre ait déclaré que les normes sont, en règle générale, fixées par le Roi (art. 21 de la loi du 29 mai 1959),

Een lid doet opmerken dat het aantal leerlingen op 12 is vastgesteld en dat zulks een te hoge eis is. Het ligt in de bedoeling van de Regering de normen meer en meer aan de verschillende categorieën van kinderen aan te passen.

Art. 18.

Een amendement van de heer Delforge op artikel 18 wordt als overbodig beschouwd ingevolge de aanneming van het amendement van de heer Deconinck op artikel 17.

De Minister verklaart dat het enig doel van artikel 18 erin bestaat, aan de kinderen de mogelijkheid te geven efficiënte resultaten in de maatschappij te bereiken.

Hij meent ook dat elke inrichting haar pedagogische methodes mag toepassen, op voorwaarde dat ze niet indruisen tegen de geest van het wetsontwerp. Voorts is de draagwijdte van artikelen 17 en 18 in de Memorie van Toelichting zeer duidelijk uiteengezet.

Het amendement wordt ingetrokken en het artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 19 en 20.

Artikelen 19 en 20 worden eenparig aangenomen.

Art. 21.

Op artikel 21 is een amendement naar de vorm ingediend. Het wordt verworpen doch de komma wordt na het woordje « past » geplaatst.

Art. 22.

Bij wijze van amendement wil de heer J. Deconinck de plaatsen, in de Hoge Raad voor het Buitengewoon Onderwijs gereserveerd aan het officieel onderwijs doen innemen door officieel gediplomeerden. Bij de bespreking van dit artikel worden dezelfde argumenten naar vorengebracht als bij de discussie over artikel 7.

Een commissielid verklaart met nadruk dat hij nimmer, in de officiële scholen van zijn gemeente, een onderscheid heeft gemaakt tussen de leraars al naar gelang hun diploma. Een directeur die uit een confessioneel milieu komt (gemeente, provincie, enz., met meerderheid katholieken) en door dit milieu benoemd werd, zal aangezien worden als behorende tot deze ideologische strekking. Het criterium kan niet het diploma zijn, maar wel het milieu dat hem zendt, dus het instituut dat hem aanwijst.

Een ander lid kan zich akkoord verklaren met dit artikel, in zoverre dat in het verslag melding wordt gemaakt van wat volgt:

« In de Commissie is de mening vooropgezet dat de ideologische strekkingen bij de samenstelling van de Hoge Raad steeds op voet van gelijkheid moeten vertegenwoordigd zijn: die mening stemt overeen met de interpretatie welke de leden geven aan de verklaring van de Minister, zowel i.v.m. artikel 22 als met artikel 7. »

Artikel 22 werd eenparig aangenomen en artikel 23 eveneens.

Un membre fait observer que le nombre d'élèves est fixé à 12 et que cette norme est trop élevée. Le Gouvernement a l'intention d'adapter toujours davantage les normes aux différentes catégories d'enfants.

Art. 18.

Un amendement de M. Delforge à l'article 18 est considéré comme superflu, du fait de l'adoption de l'amendement de M. Deconinck à l'article 17.

Le Ministre déclare que l'article 18 tend uniquement à donner l'occasion aux enfants d'arriver à des résultats efficaces dans la société.

Il estime aussi que chaque établissement peut appliquer ses méthodes pédagogiques propres, à condition que celles-ci n'aillent pas à l'encontre de l'esprit du projet de loi. La portée des articles 17 et 18 est en outre clairement indiquée dans l'Exposé des Motifs.

L'amendement est retiré et l'article est adopté à l'unanimité.

Art. 19 et 20.

Les articles 19 et 20 sont adoptés à l'unanimité.

Art. 21.

A l'article 21 du texte néerlandais a été présenté un amendement de pure forme. Il est rejeté, mais la virgule sera placée après le mot « past ».

Art. 22.

Par voie d'amendement M. J. Deconinck tend à faire attribuer les places réservées à l'enseignement officiel au sein du Conseil supérieur de l'Enseignement aux titulaires d'un diplôme officiel. Au cours de la discussion de cet article, les mêmes arguments ont été avancés que lors de la discussion de l'article 7.

Un membre de la Commission déclare formellement que, dans les écoles officielles de sa commune, il n'a jamais fait une distinction entre les professeurs selon leur diplôme. Un directeur issu d'un milieu confessionnel (commune, province, etc., à majorité catholique) et nommé par ce milieu, sera censé relever de cette tendance idéologique. Le critère ne peut donc être le diplôme mais bien le milieu dont il est issu, donc l'institut qui le désigne.

Un autre membre peut marquer son accord sur cet article, pour autant qu'il soit fait mention, dans le rapport de ce qui suit:

« En Commission a été avancée l'opinion que la parité des tendances idéologiques doit être constamment assurée dans la composition du Conseil supérieur: cette opinion concorde avec l'interprétation donnée par les membres à la déclaration du Ministre, tant en ce qui concerne l'article 22 que quant à l'article 7. »

L'article 22 est adopté à l'unanimité; il en est de même de l'article 23.

HOOFDSTUK IV.

Wijzigingen in de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van de ietqueinc, betreffende het beweeschcolonderiois, het lager, het mlddelbeer, normeel-, techniscli. en kunstondet-tuïls,

Artikel 24 wordt eenparig aangenomen alsook artikel 25.

Art., 26.

Bij dit artikel wordt door een lid van de Commissie het akkoord gevraagd over de ruime betekenis van het begrip « paramedisch personeel ». Dit begrip omvat o.m. verpleegsters, kinderverzorgsters, kinesisten, logopedisten, psychologen, maatschappelijke assistenten, begeleiders, enz.

De Minister alsook de gehele Commissie verenigen zich met deze zienswijze,

'Artikel 26 wordt eenparig aangenomen.

Artikel 27 heeft betrekking op de werkingskosten.

De bedragen die in dit artikel voorkomen zullen, overeenkomstig de wet van 1959 de aanpassing van de index ondergaan. De aangegeven cijfers betekenen dat de toelagen zullen liggen tussen 1 250 frank en 7 500 frank.

Artikelen 28, 29 en 30, worden eenparig aangenomen.

Het wetsontwerp, met inachtneming van de amendementen, wordt vervolgens eenparig aangenomen.

De Verslaggever,

M.-M. VAN DAELE-HUYS.

De Voorzitter,

P. HARMEL.

CHAPITRE IV.

Modifications à la loi du 29 mai 1959 modifiant la législation relative à l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique et artistique.

L'article 21 est adopté à l'unanimité; il en est de même de l'article 25.

Art.26,

Un commissaire a demandé, à propos de cet article, que celle-ci marque son accord pour conférer à la notion « personnel paramédical » un sens extensif. Ladite notion englobe notamment les infirmières, les puéricultrices, les kinésithérapeutes, les logopédistes, les psychologues, les assistants sociaux, les convoyeuses, etc.

Le Ministre ainsi que la Commission unanime ont marqué leur accord sur cette conception.

L'article 26 est adopté à l'unanimité.

L'article 27 a trait aux frais de fonctionnement.

Les montants figurant dans cet article seront indexés conformément à la loi de 1959. Les chiffres mentionnés font ressortir que les subventions seront d'un montant de 1 250 à 7 500 francs.

Les articles 28, 29 et 30 sont adoptés à l'unanimité,

Compte tenu des amendements, le présent projet de loi est adopté à l'unanimité,

Le Rapporteur.

M.-M. VAN DAELE-HUYS.

Le Président,

P. HARMEL

AANGENOMEN
TEKST
DOOR DE COMMISSIE,

ADOPTÉ
TEXTE
PAR LA COMMISSION.

EERSTE HOOFDSTUK.

CHAPITRE PREMIER.

Toepassingsgebied, - Bepalingen.

Champ d'application. - Définitions.

Eerste artikel.

Article premier.

§ 1, Deze wet is van toepassing op de kinderen die geschikt bevonden zijn om onderwijs te volgen maar ongeschikt om onderwijs te volgen in een gewone school:

§ 1. La présente loi est applicable aux enfants reconnus aptes à recevoir un enseignement mais inaptes à suivre un enseignement dans une école ordinaire:

a) door een psycho-medisch-sociaal centrum of dienst voor studie- en beroepsoriëntering als bedoeld in de wet van 1 april 1960 of door een gelijkaardige instelling, georganiseerd, gesubsidieerd of erkend door de Staat;

a) par un centre psycho-médico-social ou un service d'orientation scolaire ou professionnelle visé par la loi du 1er avril 1960 ou un organisme similaire organisé, subventionné ou agréé par l'Etat:

b) door een in artikel 7 bedoelde medisch-pedagogische commissie onder de voorwaarden vastgesteld in de artikelen 9 tot 11;

b) par une commission médico-pédagogique visée à l'article 7, dans les conditions fixées aux articles 9 à 11:

c) door de kinderrechter, onder de voorwaarden vastgesteld in artikel 12.

c) par le juge des enfants dans les conditions fixées à l'article 12.

§ 2, Voor de toepassing van deze wet, dient verstaan te worden onder:

§ 2. Pour l'application de la présente loi, il faut entendre par:

1. Gezinshoofd :

de vader, de moeder, de voogd of de persoon aan wiens hoede een kind is toevertrouwd.

1. Chef de famille:

le père, la mère, le tuteur ou la personne à qui est confiée la garde d'un enfant,

2. Inrichting voor buitengewoon onderwijs:

elke onderwijsinrichting georganiseerd, gesubsidieerd of erkend door de Staat die onderwijs organiseert voor de in artikel 1, § 1, bedoelde kinderen.

2. Etablissement d'enseignement spécial:

tout établissement scolaire organisé, subventionné ou reconnu par l'Etat qui organise un enseignement pour les enfants visés à l'article 1er, § 1,

3. Instituut voor buitengewoon onderwijs:

elke inrichting voor buitengewoon onderwijs waaraan een internaat is toegevoegd dat georganiseerd of erkend is door de Staat.

3. Institut d'enseignement spécial:

tout établissement d'enseignement spécial auquel est annexé un internat organisé ou agréé par l'Etat,

4. Tehuis:

ieder door de Staat ingericht of erkend internaat waar de in artikel 1, § 1, bedoelde kinderen verblijven die een inrichting voor buitengewoon onderwijs met externaatstelsel bezoeken.

4. Home d'accueil:

tout internat organisé ou agréé par l'Etat et hébergeant des enfants visés à l'article 1er, § 1, qui fréquentent un établissement d'enseignement spécial organisé en régime d'externat,

5. Pleeggezin:

ieder gezin dat door de kinderrechter ertoe gemachtigd is de in artikel 1, § 1, bedoelde kinderen op te nemen om hen in staat te stellen een inrichting voor buitengewoon onderwijs met internaatstelsel te bezoeken.

5. Famille d'accueil:

toute famille autorisée par le juge des enfants à accueillir des enfants visés à l'article 1er, § 1, en vue de permettre la fréquentation d'un établissement d'enseignement spécial organisé en régime d'externat,

Art.2.

Art.2.

Koninklijke besluiten overlegd in Ministerraad bepalen, op advies van de Hoge Raad voor het Buitengewoon Onderwijs, de types buitengewoon onderwijs die op grond van de aard en de graad van, fysische, verstandelijke of karakteristieke onvolwaardigheid, wenselijk zijn,

Des arrêtés royaux délibérés en Conseil des Ministres déterminent, sur avis du Conseil supérieur de l'Enseignement spécial, les types d'enseignement spécial qui sont souhaitables en fonction de la nature et du degré de l'adaptation mentale, physique ou caractérielle.

HOOFDSTUK II.

Leerplicht.

Art. 3,

De in artikel 1, § 1, bedoelde kinderen die in België verblijven zijn onderworpen aan de leerplicht bepaald bij deze wet,

Van de leerplicht wordt tijdelijk vrijgesteld het kind dat niet dagelijks van een inrichting voor buitengewoon onderwijs, die beantwoordt aan de keuze van het gezins~hoofd en aan de aard van de fysische, verstandelijke of karakteriële onvolwaardigheid, naar zijn verblijfplaats kan terugkeren.

Doch zelfs in dit geval is er geen vrijstelling voor de kinderen, die slechts een fysische onvolwaardigheid vertonen waarvan de aard en de graad bepaald worden door een in Ministerraad overgelegd koninklijk besluit, wanneer het gezinshoofd over een onderwijsinrichting kan beschikken die beantwoordt aan zijn keuze alsmede aan de aard en de graad van de fysische onvolwaardigheid.

Art.4,

De leerplichtperiode is dezelfde als voor de aan de gewone leerplicht onderworpen kinderen.

Zij kan met maximum twee schooljaren verlengd worden op aanvraag van het gezinshoofd of van het schoolhoofd, bij ministeriële beslissing voor elk bijzonder geval, op advies van de medisch-pedagogische commissie.

Art.5,

Het gezinshoofd, dat verantwoordelijk is voor het naleven van de leerplicht, kwijt zich van zijn plicht :

1° hetzij door het kind te laten inschrijven in een door de Staat ingerichte, gesubsidieerde of erkende inrichting voor buitengewoon onderwijs met volledig leerplan en door ervoor te zorgen dat deze inrichting regelmatig door het kind bezocht wordt;

2° hetzij door aan het kind een onderricht te geven of te doen geven dat aan zijn onvolwaardigheid is aangepast.

Op het lager niveau omvat dit onderwijs de educatieve hulp die beantwoordt aan de bijzondere behoeften van het kind en, in de mate waarin het kind ervoor geschikt is, de grondbeginnels van het onderricht.

Op het secundair niveau voltooit dit onderwijs de algemene vorming, het geeft een opleiding tot het uitoefenen van een beroep of ambacht en ontwikkelt, indien zulks mogelijk is, de eigenschappen die nodig zijn om voort te studeren.

Art. 6.

§ 1. Volgens door de Koning vastgestelde voorschriften en rekening houdende met het inkomen van het gezinshoofd, draagt de Staat bij:

1° in de reiskosten van de in artikel 1, § 1, bedoelde kinderen die zich van hun verblijfplaats, tehuis of pleeggezin naar de inrichting voor buitengewoon onderwijs begeven of van hun verblijfplaats naar het instituut voor buitengewoon onderwijs, naar het tehuis of naar het pleeggezin;

2° in het kostgeld van de krachtens artikel 3, derde lid, van deze wet, leerplichtige kinderen,

CHAPITRE II.

De l'obligation scolaire.

Art.3,

Les enfants visés à l'article 1er, § 1, résidant en Belgique, sont soumis à l'obligation scolaire définie par la présente loi,

Est temporairement dispensé de l'obligation scolaire, l'enfant qui ne peut retourner quotidiennement à son domicile d'un établissement d'enseignement spécial correspondant au choix du chef de famille et à la nature de l'inadaptation physique, mentale ou caractérielle.

Toutefois, même dans ce cas, il n'y a pas de dispense à l'égard des enfants qui ne souffrent que d'une inadaptation physique dont la nature et le degré sont définis par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres, à condition que le chef de famille puisse disposer d'un établissement d'enseignement correspondant à son choix ainsi qu'à la nature et au degré de l'inadaptation physique.

Art. 1.

La période d'obligation scolaire est la même que pour les enfants soumis à l'obligation scolaire ordinaire.

Elle peut être prolongée de deux années scolaires au maximum à la demande du chef de famille ou du chef d'école, par décision ministérielle, dans chaque cas d'espèce, sur avis de la commission médico-pédagogique.

Art. 5.

Le chef de famille, responsable de l'obligation scolaire, s'acquitte de ses devoirs:

1° soit en faisant inscrire l'enfant dans un établissement d'enseignement spécial de plein exercice organisé, subventionné ou reconnu par l'Etat et en surveillant la fréquentation régulière de cet établissement;

2° soit en donnant ou en faisant donner à l'enfant un enseignement convenant à l'inadaptation de celui-ci.

Au niveau primaire, cet enseignement comporte l'aide éducative qui convient aux besoins particuliers de l'enfant et, dans la mesure où les aptitudes de l'enfant le permettent, les éléments de l'instruction.

Au niveau secondaire, cet enseignement complète la formation générale, prépare à l'exercice des métiers et professions et développe, si possible, les aptitudes nécessaires à la poursuite des études,

Art., 6,

§ I", L'Etat intervient suivant des modalités fixées par le Roi et compte tenu des ressources du chef de famille dans:

1° les frais de déplacement des enfants visés à l'article 1er, § 1, se rendant de leur résidence, du home ou de la famille d'accueil à l'établissement d'enseignement spécial ou de leur résidence à l'institut d'enseignement spécial, au home ou à la famille d'accueil;

2° les frais de pension des enfants soumis à l'obligation scolaire en vertu de l'article 3, alinéa 3, de la présente loi,

§ 2. De Staat kan, volgens de door de Koning nader vast te stellen voorschriften, bijdragen in het kostgeld van de in artikel 1, § 1, bedoelde kinderen die opgenomen zijn in een instituut voor buitengewoon onderwijs, een tehuis of een pleeggezin.

§ 3. De Staat kan, volgens voorschriften die bepaald worden bij in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, genomen op advies van de Hooge Raad voor het Buitengewoon Onderwijs, bijdragen in de kosten van huisonderricht van de kinderen die, wegens hun fysische onvolwaardigheid, niet kunnen verplaatst worden.

§ 4. Het inkomen beneden hetwelk de hoogste bijdrage zal toegekend worden in toepassing van dit artikel, zal ten minste gelijk zijn aan het inkomen dat bepaald wordt in uitvoering van artikel 13 van de wet van 19 maart 1954 houdende instelling van een Nationaal Studiefonds.

Art. 7.

Per hoofdtoezichtsgebied van het lager onderwijs richt de Koning een medisch-pedagogische commissie op.

Die commissie wordt voorgezeten door de hoofdinspecteur. De leden worden voor de helft gekozen onder personen die hun ambt in officiële inrichtingen uitoefenen en voor de andere helft onder personen die hun ambt in vrije inrichtingen uitoefenen.

Art. 8.

De samenstelling en de werking van de medisch-pedagogische commissies worden door de Koning nader bepaald. De werkingskosten van de commissies vallen ten laste van de Staat.

Art. 9.

Iedere medisch-pedagogische commissie wordt ermede belast een met redenen omkleed advies uit te brengen:

1° op aanvraag van het gezinshoofd of van de persoon die met het toezicht over de leerplicht belast is, over de geschiktheid van ieder kind dat in geen enkele school ingeschreven is, onderwijs te volgen dat verstrekt wordt in een inrichting voor buitengewoon onderwijs;

2° op aanvraag van het gezinshoofd, het hoofd van een gewone school, over de wenselijkheid een leerling die in een inrichting voor gewoon onderwijs ingeschreven is, over te plaatsen naar een inrichting voor buitengewoon onderwijs;

3° op aanvraag van het gezinshoofd, het hoofd van een door een leerling bezochte inrichting voor buitengewoon onderwijs, over de wenselijkheid deze leerling in te schrijven in een gewone school;

4° op aanvraag van het gezinshoofd, het hoofd van een door een leerling bezochte inrichting voor buitengewoon onderwijs, over de wenselijkheid deze leerling over te plaatsen naar een andere inrichting voor buitengewoon onderwijs, welke een beter geschikte educatieve hulp kan bieden.

5° op aanvraag van het gezinshoofd, het hoofd van een door een leerling bezochte inrichting voor buitengewoon onderwijs, over de wenselijkheid deze leerling vrij te stellen van elke leerplicht, wanneer hij geen enkel voordeel haalt uit de speciale opvoedingsmethoden en wanneer zijn aanpassingsvermogen te gering blijkt te zijn om zijn latere opnemings in een beschutte werkplaats mogelijk te maken.

§ 2. L'Etat peut intervenir, suivant des modalités à fixer par le Roi dans les frais de pension des enfants visés à l'article 1er, § 1, placés dans un institut d'enseignement spécial, un home ou une famille d'accueil.

§ 3. L'Etat peut intervenir suivant des modalités à fixer par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres, pris sur avis du Conseil supérieur de l'Enseignement spécial, dans les frais d'enseignement à domicile des enfants qui, en raison de leur inadaptation physique, ne peuvent être déplacés.

§ 4. Les revenus en dessous desquels l'intervention la plus élevée sera accordée en application de cet article, seront au moins égaux aux revenus fixés en exécution de l'article 13 de la loi du 19 mars 1954 instituant un Fonds national des Etudes.

Art. 7.

Le Roi crée par ressort d'inspection principale de l'enseignement primaire une commission médico-pédagogique.

Cette commission est présidée par l'inspecteur principal. Les membres sont choisis pour moitié parmi des personnes exerçant leurs fonctions dans des institutions officielles et pour moitié parmi des personnes exerçant leurs fonctions dans des institutions libres.

Art. 8.

Le Roi fixe les règles plus détaillées concernant la composition et le fonctionnement des commissions médico-pédagogiques. Les frais de fonctionnement des commissions sont à charge de l'Etat.

Art. 9.

Chaque commission médico-pédagogique est chargée de donner un avis motivé:

1° à la demande du chef de famille ou de la personne chargée du contrôle de l'obligation scolaire, sur l'aptitude de tout enfant qui n'est inscrit dans aucune école, à recevoir l'enseignement donné dans un établissement spécial;

2° à la demande du chef de famille, du chef d'école ordinaire, sur l'opportunité de transférer dans un établissement d'enseignement spécial un élève inscrit dans un établissement d'enseignement ordinaire;

3° à la demande du chef de famille, du chef d'établissement d'enseignement spécial fréquenté par un élève, sur l'opportunité d'inscrire cet élève dans une école ordinaire;

4° à la demande du chef de famille, du chef d'établissement d'enseignement spécial fréquenté par un élève, sur l'opportunité de transférer cet élève dans un autre établissement d'enseignement spécial pouvant apporter une aide éducative mieux appropriée;

5° à la demande du chef de famille, du chef d'établissement d'enseignement spécial fréquenté par un élève, sur l'opportunité de dispenser cet élève de toute obligation scolaire, lorsque celui-ci ne tire aucun profit des méthodes spéciales d'éducation et lorsque ses capacités d'adaptation paraissent trop réduites pour permettre son intégration ultérieure dans un atelier protégé.

Art. 10.

Vóór zijhaar advies uitbrengt, is de medisch-pedagogische commissie ertoe gehouden het gezinshoofd, dat zich door een raadsman zijner keuze kan laten bijstaan, te horen of op te roepen en de raad in te winnen van een psychomedisch-sociaal centrum, een dienst voor studie- en beroepsoriëntering of een instelling die dezelfde waarborgen biedt als de voorgaande en daartoe bij ministerieel besluit erkend is.

Uit een door de medisch-pedagogische commissie opgestelde lijst kiest het gezinshoofd, het centrum of de instelling die zullen geraadpleegd worden.

Art. 11.

De medisch-pedagogische commissie doet haar advies per aangetekend schrijven mede aan het gezinshoofd en aan de persoon die belast is met het toezicht over de leerplicht in het kanton waar het gezinshoofd zijn verblijfplaats heeft.

Zo zij oordeelt dat het kind het onderwijs moet genieten dat verstrekt wordt in een inrichting voor buitengewoon onderwijs, vermeldt zij, welk type van inrichting voor buitengewoon onderwijs geschikt is: ze voegt daarbij een bijgehouden lijst van alle tot dit type behorende officiële en vrije inrichtingen voor buitengewoon onderwijs en herinnert het gezinshoofd er uitdrukkelijk aan dat het hem toekomt vrij te kiezen in welke inrichting voor buitengewoon onderwijs het zijn kind zal doen inschrijven.

Voor de gevallen slaande op artikel 3, derde lid, houdt de Commissie bij haar advies rekening met de lichamelijke of karaktereigenschappen die oorzaak zouden kunnen zijn dat het internaatleven voor het kind niet aangewezen is,

Art. 12.

Indien het gezinshoofd binnen de dertig dagen na ontvangst van het door de medisch-pedagogische commissie uitgebracht advies, nagelaten heeft, het kind toe te vertrouwen aan een geschikte inrichting voor buitengewoon onderwijs of niet voorziet in een behoorlijk onderricht van het kind, brengt de persoon die belast is met het toezicht over de leerplicht zulks ter kennis van de kinderrechtter bij de rechtbank van eerste aanleg van het rechterlijk arrondissement, waarin het gezinshoofd zijn verblijfplaats heeft.

Indien de kinderrechtter, na kennis genomen te hebben van het dossier en van de eventueel door hem verzamelde gegevens, oordeelt dat het kind een buitengewoon onderwijs moet ontvangen, roept hij het gezinshoofd op ten einde hem te overtuigen en verzoekt hij hem, zelf de nodige maatregelen te treffen.

Indien het gezinshoofd aan dit verzoek geen gevolg geeft, of geen schikkingen heeft genomen binnen een termijn van vijftien dagen volgend op de verschijning, wijst de kinderrechtter zelf een inrichting voor buitengewoon onderwijs aan, die door het kind moet bezocht worden.

Art. 13.

Overtredingen inzake leerplicht in het buitengewoon onderwijs worden opgespoord, vervolgd en bestraft overeenkomstig de wetten op de gewone leerplicht.

Art. 11.

De voorzitters der medisch-pedagogische commissies zenden elk jaar een verslag aan de Ministere tot wier bevoegdheid de Nationale Opvoeding behoort.

Art. 10.

Avant de donner son avis, la commission médico-pédagogique est tenue d'entendre ou d'appeler le chef de famille qui peut se faire assister par un conseil de son choix et de consulter un centre psycho-médico-social, un office d'orientation scolaire et professionnelle ou un organisme présentant les mêmes garanties que ceux qui précèdent et agréés à cette fin par arrêté ministériel.

Le chef de famille choisit sur une liste établie par la commission médico-pédagogique, le centre ou l'organisme qui sera consulté.

Art. 11.

La commission médico-pédagogique communique ses avis par pli recommandé au chef de famille et à la personne chargée du contrôle de l'obligation scolaire dans le canton duquel le chef de famille a sa résidence.

Si elle estime que l'enfant doit recevoir l'enseignement donné dans un établissement d'enseignement spécial, elle indique le type d'établissement d'enseignement spécial approprié, joint une liste tenue à jour de tous les établissements d'enseignement spécial officiels et libres appartenant à ce type, et rappelle explicitement au chef de famille qu'il lui appartient de choisir en toute liberté l'établissement d'enseignement spécial dans lequel il fera inscrire son enfant.

Pour les cas qui relèvent de l'article 3, alinéa 3, la Commission tient compte dans son avis des particularités physiques ou caractérielles qui pourraient faire que la vie en internat ne soit pas indiquée pour l'enfant.

Art. 12.

Si dans un délai de trente jours suivant la réception de l'avis donné par la commission médico-pédagogique, le chef de famille a négligé de confier l'enfant à un établissement d'enseignement spécial approprié ou ne veille pas à ce que l'enfant reçoive une instruction convenable, la personne chargée du contrôle de l'obligation scolaire en avise le juge des enfants près le tribunal de première instance de l'arrondissement judiciaire dans lequel le chef de famille a sa résidence.

Si le juge des enfants estime, au vu du dossier et des éléments d'information qu'il a éventuellement recueillis, que l'enfant doit recevoir un enseignement spécial, il convoque le chef de famille aux fins de le convaincre et l'invite à prendre lui-même les mesures nécessaires.

Si le chef de famille ne donne pas suite à cette invitation ou n'a pris aucune disposition dans les quinze jours suivant la comparution, le juge des enfants désigne lui-même l'établissement d'enseignement spécial que l'enfant devra fréquenter.

Art. 13.

Les infractions à l'obligation scolaire en matière d'enseignement spécial sont recherchées, poursuivies et punies conformément aux lois sur l'obligation scolaire ordinaire.

Art. 14.

Les présidents des commissions médico-pédagogiques adressent annuellement un rapport aux Ministres qui ont l'Education nationale dans leurs attributions.

Hierin vermelden zij ondermeer, voor de verschillende oorzaken van onvolwaardigheid, hoeveel gevallen hun werden voorgelegd, waarin de gezinshoofden het kind niet konden toevertrouwen aan een inrichting voor buitengewoon onderwijs wegens het ontbreken van geschikte inrichtingen gelegen op een redelijke afstand of wegens de ontoereikende opnemingsmogelijkheden van de bestaande geschikte inrichtingen,

Art. 15.

De leden van de door de Staat ingerichte inspectie delen aan de inrichtende overheid en aan het gezinshoofd de gevallen mee waarin zij het wenselijk achten:

1° een leerling die ingeschreven is in een inrichting voor gewoon onderwijs over te plaatsen naar een inrichting voor buitengewoon onderwijs;

2° een leerling die ingeschreven is in een inrichting voor buitengewoon onderwijs over te plaatsen naar een inrichting voor gewoon onderwijs;

3° een leerling die ingeschreven is in een inrichting voor buitengewoon onderwijs over te plaatsen naar een andere soortgelijke inrichting die in staat is om een meer aangepaste opvoeding te verstrekken,

HOOFDSTUK III.

De inrichtingen voor buitengewoon onderwijs.

Art. 16.

De inrichtingen voor buitengewoon onderwijs hebben tot taak, door middel van aangepaste methodes, onderwijs en educatieve hulp te verstrekken, die beantwoorden aan de bijzondere behoeften van de in artikel I, § 1, bedoelde kinderen,

Art. 17.

Iedere inrichting voor buitengewoon onderwijs omvat zoveel scholen als er soorten onderwijs met volledig leerplan, en zoveel leergangen als er soorten onderwijs met beperkt leerplan, in gegeven worden,

Art. 18.

De scholen worden in afzonderlijke afdelingen en klassen georganiseerd volgens de aard en de graad van de fysieke, verstandelijke of karakteriële onvolwaardigheid,

Aangepaste klassennormen, bepaald door de Koning, worden daarbij in aanmerking genomen.

Art. 19.

Telkens als dit mogelijk blijkt, wordt het niveau van het onderwijs dat georganiseerd wordt in de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs, bepaald rekening houdend met de wettelijke en reglementsbepalingen die de organisatie van het onderwijs in de gewone scholen van hetzelfde niveau regelen.

Art. 20.

De Koning bepaalt de bekwaamheidsbewijzen die vereist worden van de personeelsleden van de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs,

Ils y mentionnent notamment, pour les diverses causes d'inadaptation, le nombre de cas qui leur ont été soumis et pour lesquels les chefs de famille n'ont pu confier l'enfant à un établissement d'enseignement spécial en raison de l'inexistence d'établissements adéquats situés à une distance raisonnable ou en raison de la capacité insuffisante des établissements adéquats existants.

Art. 15.

Les membres de l'inspection organisée par l'Etat signalent au pouvoir organisateur et au chef de famille les cas où ils estiment qu'il est opportun:

1° de transférer dans un établissement d'enseignement spécial un élève inscrit dans un établissement d'enseignement ordinaire;

2° de transférer dans un établissement d'enseignement ordinaire un élève inscrit dans un établissement d'enseignement spécial;

3° de transférer un élève inscrit dans un établissement d'enseignement spécial dans un autre établissement de ce type d'enseignement pouvant apporter une aide éducative mieux appropriée.

CHAPITRE III.

Des établissements d'enseignement spécial.

Art. 16.

Les établissements d'enseignement spécial ont pour mission de dispenser, par des méthodes appropriées, un enseignement et une aide éducative qui conviennent aux besoins particuliers des enfants visés à l'article 1er, § 1.

Art. 17.

Chaque établissement d'enseignement spécial comporte autant d'écoles qu'il s'y donne d'enseignements de plein exercice et autant de cours qu'il s'y donne d'enseignements à horaire réduit.

Art. 18.

Les écoles sont organisées en sections et classes séparées selon la nature et le degré de l'inadaptation physique, mentale ou caractérielle,

A cette occasion, il est tenu compte de normes de population moins élevées, fixées par le Roi,

Art. 19.

Chaque fois que cela s'avère possible, le niveau des études organisées dans les établissements d'enseignement spécial est fixé compte tenu des dispositions légales et réglementaires qui régissent l'organisation de l'enseignement dans les écoles ordinaires de même niveau.

Art. 20.

Le Roi fixe les titres requis des membres du personnel des établissements d'enseignement spécial.

Art. 21.

De Koning organiseert het toezicht op en, de inspectie van de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs, alsmede het pedagogisch toezicht op de instituten voor buitengewoon onderwijs, de tehuizen en de pleeggezinnen.

Art. 22.

Voor de inschrijving van een leerling in een inrichting voor buitengewoon onderwijs moet een verslag overgelegd worden waaruit blijkt dat het soort onderwijs dat verstrekt wordt door de inrichting, past, gelet op de aard en de graad van de fysische, verstandelijke of karakteristieke onvolvaardigheid.

Dit verslag wordt opgesteld en verstrekt:

1° hetzij door een psycho-medisch-sociaal centrum, een dienst voor studie- en beroepsoriëntatie of een instelling die dezelfde waarborgen biedt als de voorgaande instellingen en die daartoe bij ministerieel besluit erkend is;

2° hetzij door een van de medisch-pedagogische commissies, bedoeld in hoofdstuk II.

Art. 23.

Bij het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur wordt een Hoge Raad voor het Buitengewoon Onderwijs ingesteld die tot taak heeft, adviezen te verstrekken, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van de Ministers, over gelijk welke kwestiebetreffende het buitengewoon onderwijs.

De Koning bepaalt de samenstelling en de werking van deze Raad.

De vertegenwoordigers van het onderwijs worden voor de helft gekozen onder de vertegenwoordigers van het officieel buitengewoon onderwijs en voor de helft onder de vertegenwoordigers van het vrij buitengewoon onderwijs.

Art. 24.

Bij het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur wordt een Verbeteringsraad voor het buitengewoon onderwijs van de Staat ingesteld, die tot taak heeft adviezen te verstrekken, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van de Minister, over kwesties die betrekking hebben op het buitengewoon onderwijs van de Staat.

De Koning bepaalt de samenstelling en de werking van deze Raad.

HOOFDSTUK IV.

Wijzigingen in de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van de wetgeving betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager, middelbaar, normaal-, technisch en kunstonderwijs.

Art. 25.

Artikel 1, 1° lid van de wet van 29 mei 1959, wordt als volgt aangevuld: « ... met inbegrip van de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs ».

Art. 26.

Artikel 24 § 1 van de wet van 29 mei 1959, wordt met de volgende bepaling aangevuld:

« De voorwaarde van een jaar werking wordt niet gesteld voor de opnemings- en toelagering van de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs. »

Art. 21.

Le Roi organise le contrôle et l'inspection des établissements d'enseignement spécial ainsi que la surveillance pédagogique des instituts d'enseignement spécial, des homes et des familles d'accueil.

Art. 22.

L'inscription d'un élève dans un établissement d'enseignement spécial est subordonnée à la production d'un rapport attestant que le type d'enseignement dispensé par l'établissement convient, eu égard à la nature et au degré de l'inadaptation physique, mentale ou caractérielle.

Ce rapport est établi et délivré:

1° soit par le centre psycho-médico-social, un office d'orientation scolaire et professionnelle ou par un organisme présentant les mêmes garanties que ceux qui précèdent et reconnu à cette fin par arrêté ministériel;

2° soit par une des commissions médico-pédagogiques visées au chapitre II.

Art. 23.

Il est institué au Ministère de l'Education nationale et de la Culture, un Conseil supérieur de l'Enseignement spécial qui a pour mission de donner des avis, soit d'initiative, soit à la demande des Ministres, sur toute question relative à l'enseignement spécial.

Le Roi détermine la composition et le fonctionnement de ce Conseil.

Les représentants de l'enseignement sont choisis, pour moitié parmi les représentants de l'enseignement spécial officiel et pour moitié parmi les représentants de l'enseignement spécial libre.

Art. 24.

Il est institué auprès du Ministère de l'Education nationale et de la Culture, un Conseil de Perfectionnement de l'enseignement spécial de l'Etat qui a pour mission de donner des avis soit d'initiative, soit à la demande du Ministre, sur les questions propres à l'enseignement spécial de l'Etat.

Le Roi détermine la composition et le fonctionnement de ce Conseil.

CHAPITRE IV.

Modifications à la loi du 29 mai 1959 modifiant la législation relative à l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique et artistique.

Art. 25.

L'article 1°, alinéa 1er de la loi du 29 mai 1959, est complété comme suit: « ... en cela compris les établissements d'enseignement spécial ».

Art. 26.

L'article 24, § 1° de la loi du 29 mai 1959, est complété par la disposition suivante:

« La condition d'un an de fonctionnement n'est pas requise pour l'admission aux subventions des établissements d'enseignement spécial. »

Art., 27.

Artikel 27 van de wet van 29 mei 1959 wordt met de volgende bepalingen aangevuld:

« De normen voor het verlenen van de weddetoelagen voor de studiemeesters-opvoeders van de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs worden niet verdubbeld.

» Weddetoelagen kunnen eveneens verleend worden, op grondslag van de normen die in de inrichtingen van de Staat gelden voor dezelfde onderwijsgraad, voorsórmique ambten van het paramedisch personeel van de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs, die bij koninklijk besluit worden aangeduid.

» Deze toelagen worden evenwel niet verleend voor de ambten waarvoor:

» 1° hetzij toelagen verleend worden door een publiek-rechtelijke of door een privaatrechtelijke persoon die toelagen ontvangt van de Staat;

» 2° hetzij een ztekenfonds of een instelling voor hulp-verlening terugbetalingen verstrekt. »

Art. 28.

Artikel 32 van de wet van 29 mei 1959 wordt met de volgende bepaling aangevuld :

« Voor de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs wordt het bedrag door de Koning vastgesteld, op advies van de Hoge Raad voor het Buitengewoon Onderwijs. Het gaat van 1 250 frank tot 7 500 frank per graad en afdeling alsmede volgens de aard van de fysische, verstandelijke of karakteriële onvolwaardigheid van de leerlingen die een inrichting voor buitengewoon onderwijs met volledig leerplan bezoeken. Het mag voor de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs met beperkt leerplan niet hoger zijn dan 1 500 frank. »

Art., 29.

In artikel 34 van de wet van 29 mei 1959, wordt de volgende bepaling ingevoegd tussen het 1^{al}. en het 2^{al}. lid :

« Uitrustingstoelagen worden verleend aan de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs om hen te helpen bij het aanschaffen van het meubilair en het materieel die voor dit soort inrichtingen vereist zijn, »

HOOFDSTUK V.

Opheffings- en slotbepalingen.

Art. 30.

Artikel 2, 3°, 2de en 3^{al}. lid, gewijzigd door de wet van 3 maart 1958, alsmede artikel 3, 2de en 3^{al} lid, van de wetten op het lager onderwijs, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 20 augustus 1957, worden opgeheven.

Art. 31,

Deze wet treedt in werking bij het begin van het schooljaar dat volgt op de datum waarop zij in het *Belgisch Steetsblad* is bekendgemaakt.

Art.27.

L'article 27 de la loi du 29 mai 1959 est complété par les dispositions suivantes:

« Les normes d'octroi des subventions-traitements pour les surveillants-éducateurs des établissements d'enseignement spécial ne sont pas doublées.

» Des subventions-traitements peuvent également être accordées, sur la base des normes applicables dans les établissements de l'Etat pour le même niveau d'enseignement, pour certaines fonctions du personnel paramédical des établissements d'enseignement spécial désignées par arrêté royal..

» Toutefois, ces subventions ne sont pas accordées pour les fonctions dont l'exercice donne lieu:

» 1° soit à l'octroi de subventions par une personne de droit public ou par une personne de droit privé subventionnée par l'Etat;

» 2° soit au remboursement par une mutualité ou un organisme d'assistance. »

Art.28.

L'article 32 de la loi du 29 mai 1959 est complété par la disposition suivante:

« Pour les établissements d'enseignement spécial, le montant est fixé par le Roi, sur avis du Conseil supérieur de l'Enseignement spécial. Il varie de 1 250 francs à 7 500 francs par degré et section ainsi que selon la nature de l'inadaptation physique, mentale ou caractérielle des élèves fréquentant un établissement d'enseignement spécial de plein exercice. Il ne peut dépasser 1 500 francs dans les établissements d'enseignement spécial à horaire réduit. »

Art. 29.

Dans l'article 31 de la loi du 29 mai 1959, la disposition suivante est insérée entre le 1er et le 2e alinéa:

« Des subventions d'équipement sont accordées aux établissements d'enseignement spécial pour les aider à acquérir le mobilier et le matériel propres à ce genre d'établissement. »

CHAPITRE V.

Dispositions abrogatoires et finales.

Art., 30.

L'article 2, 3°, alinéa 2 et alinéa 3, modifié par la loi du 3 mars 1958, ainsi que l'article 3, alinéas 2 et 3, des lois sur l'enseignement primaire, coordonnées par arrêté royal du 20 août 1957, sont abrogés.

Art., 31,

La présente loi entre en vigueur au début de l'année scolaire qui suit la date de sa publication au *Moniteur belge*.

BIJLAGE

Opmerkingen vanwege de verschillende instellingen die belangstellen in het wetsontwerp op het buitengewoon onderwijs.

Eerste artikel,

Titel van de wet zou niet alleen moeten voorzien in «buitengewoon onderwijs» maar ook in «buitengewone opvoeding»,

In de bepaling van het buitengewoon onderwijs dient ook het kosteloos hulsondericht begrepen te worden.

« Fondation Julie Renson. »

De titel van de wet houdt geen rekening met een groot aantal mentaal verachte kinderen. Vandaar ook: het buitengewoon onderwijs en de buitengewone opvoeding.

Nationale Vereniging voor Hulp aan verstandelijk gehandicapte kinderen.

Art. I en 2.

Geen classificatie opmaken in de wet. De gebruikte categorieën zijn kwetsend voor de ouders. Unanieme reactie.

Hoge Raad van het Gezin.

Nationale Confederatie van Ouderverenigingen.

« Fondation Julie Renson. »

Belgische Maatschappij voor Ergologie.

Bij de verschillende gedefinieerde categorieën zou ook moeten : de gespecialiseerde artsen.

Belgische Maatschappij voor Ergologie.

Art.3.

De geest van het wetsontwerp spreekt voortdurend in termen van «verplichting», Daardoor is de indruk gewekt dat de schuld bij de ouders ligt, hoewel de openbare instanties tot op heden meestal in gebreke zijn gebleven.

Nationale Vereniging voor Hulp aan verstandelijk gehandicapte kinderen.

Er is in het wetsontwerp aldu, sprake van het recht van de ouders en van de kinderen op speciaal onderwijs.

« Fondation Julie Renson. »

Nationale Vereniging voor Hulp aan verstandelijk gehandicapte kinderen.

In dit en vele volgende artikels is er een coördinatie vereist met de bepalingen van het wetsontwerp op de verlengde leerplicht. De verwarfing tussen leerplicht en schoolplicht (het duidelijkst in de Franse tekst) moet opgehelderd worden.

De leerplicht geldt niet voor kinderen waarvan een psycho-medisch attest getuigt dat zij wegens de graad en aard van de handicap niet geschikt zijn om voordeel te halen uit gewoon of buitengewoon onderwijs.

Hoge Raad van het Gezin.

Bij de behandeling van de leerplicht in het buitengewoon onderwijs zou de wet principieel het volgende moeten veilig stellen :

« Op aanvraag van het gezinshoofd en volgens advies van een gespecialiseerd dokter (art. 21) zal een gehandicapt kind kunnen genieten van een voorbereidend onderwijs waarvan de modaliteiten bij koninklijk besluit zullen vastgelegd worden. »

Cf. de tekst van de Memorie van Toelichting, blz. 2, tweede alinea.

Nationale Unie der Audio-specialisten.

Art. 4.

De vermelding van twee schooljaren is arbitrair. Men moet rekening houden met het eigen ritme van het gehandicapte kind.

Er moet een sociale uitbreiding voorzien worden van de leerplicht + daarbij aandacht aan de prescolaire periode (cf. ook artikel 3) voor de deplstage en de diagnose.

Hoge Raad van het Gezin.

ANNEXE

Remarques émises par les différentes institutions qu'intéressent le projet de loi relatif à l'enseignement spécial.

Article premier.

Le titre de la loi devrait faire mention non seulement d'« enseignement spécial » mais aussi d'« éducation spéciale ».

La définition de l'enseignement spécial doit englober l'enseignement à domicile gratuit.

Fondation Julie Renson.

Le titre de la loi ne fait pas allusion aux nombreux enfants retardés. D'où l'enseignement spécial et l'éducation spéciale.

Association nationale pour l'Aide aux enfants retardés.

Art. I et 2.

Il ne faut pas faire de classification dans la loi. Les dénominations des catégories sont blessantes pour les parents. Réaction unanime.

Conseil supérieur de la Famille.

Confédération nationale des Parents.

Fondation Julie Renson.

Société belge d'Ergologie.

Aux différentes catégories définies il faudrait également ajouter les médecins spécialisés.

Société belge d'Ergologie.

Art.3.

Dans l'esprit de la loi, il est toujours question d'« obligation », Ceci donne l'impression que ce sont les parents qui sont en tort, quoiqu'à ce jour ce sont en général les instances publiques qui sont restées en défaut.

Association nationale pour l'Aide aux enfants retardés.

Ainsi, dans le projet de loi, il n'est jamais question du droit des parents et des enfants à l'enseignement spécial.

Fondation Julie Renson.

Association nationale pour l'Aide aux enfants retardés.

Dans cet article, ainsi que dans de nombreux autres, il faut procéder à une coordination avec les dispositions du projet de loi sur la prolongation de l'obligation scolaire. Il faut dissiper la confusion (qui est la plus évidente dans le texte français) entre l'obligation scolaire et l'obligation de fréquenter une école.

L'obligation scolaire ne vaut pas pour les enfants dont une attestation psycho-médicale certifie qu'ils ne sont pas en mesure de tirer profit de l'enseignement ordinaire ou spécial, et ce en raison du degré ou de la nature de leur handicap.

Conseil supérieur de la Famille.

Lors de la discussion de l'obligation scolaire dans l'enseignement spécial, on devrait poser en principe dans la loi que :

« A la demande du chef de famille et selon avis d'un médecin spécialisé (art. 21), un enfant handicapé pourra bénéficier d'un enseignement préparatoire dont les modalités seront fixées par arrêté royal. »

Voir texte de l'Exposé des Motifs, p. 2, deuxième alinéa.

Union nationale des Audio-spécialistes.

Art.4.

La mention de deux années scolaires est arbitraire. Il faut tenir compte du rythme propre à l'enfant handicapé.

Il faut prévoir une extension souple de l'obligation scolaire: il faut en outre accorder plus d'attention à la période préscolaire (voir également l'article 3) pour le dépistage et le diagnostic.

Conseil supérieur de la Famille.

Art. 5.

In alinea 1 moet het woord « buitengewoon » worden geschrapt. Omwille van het principe: de ouders mogen niet verplicht worden hun kind in te schrijven in het buitengewoon onderwijs.

Hoge Raad van het Gezin.

In alinea 2 is er wettelijk niets voorzien voor de subsidiëring van het hulsonderwijs (home-teaching).

Nationale Confederatie van Ouderverenigingen.

Nationale Vereniging voor Hulp aan verstandelijk gehandicapte kinderen.

Nochtans kan dit gebeuren in twee gevallen:

- voor kinderen die niet daags na huis kunnen terugkeren van een inrichting voor buitengewoon onderwijs die beantwoordt aan de keuze van het gezinshoofd en de aard van de handicap;
- voor de kinderen die zich, wegens de aard of de graad van de handicap, in de onmogelijkheid bevinden een aangepaste inrichting voor buitengewoon onderwijs te bezoeken.

Nationale Confederatie van Ouderverenigingen.

De ambulante behandeling zou een « guidance » moeten omvatten van de mogelijkheden van de psychotherapie en van de sociotherapie evenals, inzake heropvoeding, volgende specialisaties:

spraak : door een logopedist;
 motriciteit : door een kinesitherapeut;
 leesstoornissen : door een specialist.

Nationale Belgische Bond voor Geesteshygiëne.

Art. 6.

Door de democratisering is thans vereist dat het onderwijs volledig kosteloos moet zijn. In het buitengewoon onderwijs zijn er aldus vier aspecten te onderscheiden:

- de eigenlijke onderwijskosten;
- het vervoer van de leerlingen;
- het kostgeld in de instituten voor buitengewoon onderwijs;
- medische en paramedische verzorging.

Bij paragraaf 2 van dit artikel zou een koninklijk besluit moeten bepalen in welke gevallen en onder welke voorwaarden de Staat kan bijdragen in de pensioenkosten voor gehandicapten die opgenomen zijn in tehuisen of in peeggezinnen.

De opvoeding van het gehandicapte kind betekent een financiële last voor het betrokken gezin. Het is dus onlogisch van de ouders bijkomende uitgaven te vragen in verband met onderwijs dat in het algemeen toch principieel kosteloos is.

Hoge Raad van het Gezin.

Bij artikel 6 wordt nog opgemerkt dat het statuut van erkend huisleraar zou moeten voorzien worden. Vervolgens ook dal moet voorzien worden in de verplaatsingskosten voor begeleid(st)ers voor blinden.

Nationaal comité van het Belgisch Blindenwezen.

Art. 7.

De wet moet een duidelijker specificering geven van de samenstelling van de bedoelde Commissie.

De nadruk moet gelegd worden op de polyvalentie van de teamkern; de wet moet dus de vertegenwoordigers van de betrokken disciplines met name vermelden.

Hoge Raad van het Gezin.

Worden met name vermeld: kinderarts, psycholoog en maatschappelijk assistent.

Art. 9.

De opdracht van deze Commissie is te rigide geformuleerd. De tussenkomst van de Medisch-Pedagogische Commissie is slechts vereist in geval van conflict tussen de ouders en de schooloverheid.

Nationale Vereniging voor Hulp aan verstandelijk gehandicapte kinderen.

Er zou naast de opsomming van 1° tot 5° een 6° moeten bijkomen als volgt geformuleerd:

« 6° op aanvraag van het gezinshoofd, ten behoeve van de kinderrechter bevoegd voor de verblijfplaats van het kind, over de wenselijkheid de vervroegde leerplicht, voorzien hij artikel 4: alinea 3, tijdelijk op te heffen. »

Art. 5.

Au premier alinéa, il faut supprimer le mot « spécial »; Et ce pour le principe: les parents ne peuvent être obligés d'inscrire leur enfant dans l'enseignement spécial.

Conseil supérieur de la Famille,

A l'alinéa 2, il n'y a également rien de prévu pour la subvention de l'enseignement à domicile (home-teaching).

Confédération nationale des Parents.

Association nationale pour l'Aide aux enfants retardés.

Ceci peut cependant se produire dans deux cas:

- pour des enfants auxquels le retour quotidien à domicile est impossible d'un établissement d'enseignement spécial répondant au choix du chef de famille et il la nature du handicap;
- pour des enfants qui, en raison de la nature ou du degré du handicap, se trouvent dans l'impossibilité de fréquenter un établissement d'enseignement spécial approprié.

Confédération nationale des Parents,

Le traitement ambulatoire devrait comporter une « guidance » des possibilités de la psychothérapie et de la sociothérapie ainsi que, en matière de rééducation, les spécialisations suivantes:

langage: par un logopède;
 motricité: par un kinésithérapeute;
 dyslexie: par un spécialiste.

Ligue nationale belge d'Hygiène mentale,

Art. 6.

La démocratisation requiert actuel l'ment la gratuité complète des études. Dans l'enseignement spécial, il faut donc discerner quatre aspects:

- les frais d'enseignement proprement dits;
- le transport des élèves;
- les frais de pension dans les instituts d'enseignement spécial;
- les soins médicaux et paramédicaux.

En vertu du § 2 de cet article, un arrêté royal devrait fixer les cas et les conditions dans lesquels l'Etat peut intervenir dans les frais de pension des handicapés placés dans des homes ou dans des familles d'accueil.

L'éducation du handicapé représente une charge financière pour la famille intéressée. Il est donc illogique d'imposer aux parents des dépenses supplémentaires pour l'enseignement qui, en général, est gratuit en principe.

Conseil supérieur de la Famille.

Au sujet de l'article 6, on fait encore observer qu'il faudrait prévoir un statut de professeur à domicile agréé et, en outre, qu'il conviendrait de pourvoir aux frais de déplacement des personnes qui accompagnent les aveugles.

Comité national de Typhlophilie belge.

Art. 7.

La loi doit préciser la composition de cette Commission.

Il faut insister sur le caractère polyvalent du noyau de l'équipe; la loi doit donc mentionner nommément les représentants des disciplines intéressées.

Conseil supérieur de la Famille,

Sont mentionnés nommément: pédiatre, psychologue et assistant social.

Art. 9.

La mission dont cette Commission est chargée, est formulée d'une manière trop rigide. L'intervention de la Commission médico-pédagogique n'est requise qu'en cas de conflit entre les parents et la direction de l'école.

Association nationale pour l'Aide aux enfants retardés.

A l'énumération allant du 1° au 5°, il faudrait ajouter une 6°, libellée comme suit:

« 6° à la demande du chef de famille et à l'intention du juge des enfants du domicile de l'enfant, sur l'opportunité de suspendre provisoirement l'obligation scolaire anticipée prévue à l'article 4, 3° alinéa. »

Verantwoording : de nadelen voor affectief zeer kwetsbare kinderen en de tegenaanduidingen wegens dubbelgebrektheid moeten worden opgevangen.

Hoge Raad van het Gerecht.

Art. 10.

Volgens het ontwerp kan een kind slechts op advies van een bureau voor medisch-pedagogische consultatie terecht in het buitengewoon onderwijs komen. Het advies van een privé gespecialiseerd dokter is niet vermeld.

Nationale Vereniging voor Hulp aan verstandelijk gehandicapte kinderen,

Art. 12.

De vrijheid van het gezinshoofd moet uiteindelijk gewaarborgd blijven; een laatste beroep zou moeten voorzien worden om « ideologische redenen ».

Het wetsontwerp zou volgens principe moeten vellig stellen; in elk geval moet het recht van het kind op familiaal leven geëerbiedigd worden. Een kind mag niet tegen de zin in van zijn ouders in een internaat geplaatst worden.

Nationale Vereniging voor Hulp aan verstandelijk gehandicapte kinderen,

Er zou voor de ouders een instantie moeten voorzien worden voor een wettig aantekenen van beroep.

Nationale Vereniging voor Hulp aan verstandelijk gehandicapte kinderen.

De interventie van de vrederechter is niet wenselijk, tenzij in allerlaatste instantie, waarbij het in gebreke blijven van het gezin manifest is.

Nationale Belgische Bond voor Geesteshygiëne.

Zou de taak van de vrederechter, omschreven in dit wetsontwerp, soms niet beter vervuld worden door de instantie van de jeugdrechtsbank, in coördinatie met het wetsontwerp op de jeugdbescherming ?

Art. 15.

Bij dit en de volgende artikels moet het wetsontwerp niet alleen de gespecialiseerde leerkrachten en personeelsleden betreffen, maar ook de instelling van een gespecialiseerde inspectie.

Nationale Vereniging voor Hulp aan verstandelijk gehandicapte kinderen.

Art. 18.

Volgende paragraaf bijvoegen :

« De mogelijkheid van een zelfstandig beroep moet open blijven. »

Nationale Unie der Audio-specialisten,

De insufficiëntie van de gewone P.M.S.-centra voor beroepsadvies ten aanzien van de heroriëntering van de gehandicapten is te groot, omwille van sommige strenge requirements.

Belgische Maatschappij voor Ergologie.

Art. 19.

Zou moeten worden voorzien van een daarblijfsbeleid *barembesluit*.

Nationale Confédératie van Oudersverenigingen.

Art. 21.

Een 3° bijvoegen; « door een gespecialiseerd dokter »,

Nationale Unie der Audio-specialisten.

Een nieuwe paragraaf:

« Inschrijving in een inrichting voor buitengewoon onderwijs slechts definitief na een observatieperiode. In de inrichting door het gezinshoofd gekozen.

» Deze observatie staat onder controle van een gespecialiseerd dokter; de modaliteiten worden door de Koning bepaald. »

Nationale Unie der Audio-specialisten.

Art. 22.

De materie van advies voor de Hoge Raad moet nauwkeurig worden omschreven.

Na de alinea 1 moet worden ingelast:

« Het advies van de Hoge Raad voor het Buitengewoon Onderwijs moet ingewonnen worden in de gevallen voorzien in artikel 2, artikel 1, alinea 3, artikel 6, artikel 19, artikel 26, alinea 3, artikel 27, artikel 28, »

Justification; les inconvénients pour les enfants hypersensibles et les contre-indications pour double infirmité doivent être surmontées

Conseil supérieur de la Famille.

Art. 10.

En vertu du projet, un enfant ne peut être confié à l'enseignement spécial que sur avis d'un bureau de consultation médico-pédagogique. Il n'est pas fait mention de ravis d'un médecin spécialiste privé.

Association nationale pour l'Aide aux enfants retardés.

Art. 12.

La liberté du chef de famille doit en fin de compte être garantie; un dernier recours devrait être prévu pour « motif idéologique »,

Le projet de loi devrait rendre inviolable le principe suivant et en tout cas, le droit de l'enfant à une vie familiale doit être respecté. Un enfant ne peut être placé dans un internat contre la volonté de ses parents.

Association nationale pour l'Aide aux enfants retardés.

Il faudrait prévoir en faveur des parents une instance où ils puissent légitimement interjeter appel.

Association nationale pour l'Aide aux enfants retardés.

L'intervention du juge de paix n'est pas souhaitable, sauf en dernière instance, lorsque la carence de la famille est manifeste.

Ligue nationale belge d'Hygiène mentale.

La mission du juge de paix telle qu'elle est définie dans le présent projet de loi, ne serait-elle pas mieux remplie par le tribunal de la jeunesse, en concordance avec le projet de loi sur la protection de la jeunesse ?

Art. 15.

Par cet article et les suivants, le projet de loi ne doit pas viser seulement les professeurs et le personnel spécialisés, mais aussi l'organisation d'une inspection spécialisée.

Association nationale pour l'Aide aux enfants retardés.

Art. 18.

Ajouter le paragraphe suivant:

« La possibilité d'une profession indépendante doit être préservée, »

Union nationale des Audio-spécialistes.

L'insuffisance de centres P.M.S. ordinaires en matière d'orientation professionnelle est trop grande en ce qui concerne la réorientation des handicapés, en raison de l'existence de certains règlements sévères.

Société belge d'Ergologie.

Art. 19.

Devrait être pourvu d'un IIIe Cété *betonque* approprié.

Confédération nationale des Parents.

Art. 21.

Ajouter un 3° ; « par un médecin spécialiste ».

Union nationale des Audio-spécialistes.

Un nouveau paragraphe;

« L'inscription dans un établissement d'enseignement spécial n'est définitive qu'après une période d'observation dans l'établissement choisi par le chef de famille.

» Cette observation se fait sous le contrôle d'un médecin spécialiste; les modalités sont déterminées par le Roi, »

Union nationale des Audio-spécialistes.

Art. 22.

La matière soumise à l'avis du Conseil supérieur doit être définie avec plus de précision.

Il faut insérer après le premier alinéa:

« L'avis du Conseil supérieur de l'Enseignement spécial doit être sollicité dans les cas prévus aux articles 2, article 1, 3° alinéa, article 6, article 19, article 26, 3° alinéa, article 27, article 28. »

Hoge Raad van het Gezln.

Na de alinea 2 moet worden toegevoegd: « moet zitting hebben in de Hoge Raad »:

- een vertegenwoordiger van de Hoge Raad van het Gezln.
- een vertegenwoordiger van de Hoge Raad van het Maatschappelijk Dienstbetoon;
- het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn;
- een kinderarts;
- een psychiater;
- een neuroloog;
- een geneesheer-specialist in arbeidsgeneeskunde;
- een psycholoog;
- een socioloog.

Hoge Raad van het Gezln.

Zou eveneens moeten zitting hebben in deze Raad:

- een vertegenwoordiger van de oudersverenigingen van de gehandicapte leerlingen.

Nationale Confederatie van Oudersverenigingen.

Zou eveneens moeten zitting hebben in deze Raad:

- vertegenwoordigers van de organisaties voor gebrekkigen en gehandicapten.

Nationaal Komitee van het Belgisch Blindenwezen.

Art. 25.

Als vervolg op de aanvullende bepalingen van artikel 24, § 1, van de wet van 29 mei 1959, bijvoegen:

« maar hangt af van de criteria van de schoolbevolking, bepaald door de Koning, volgens de types van onderwijs, »

Nationale Unie der Audio-specialisten.

Art. 26.

De normen van de weddetelagen voor de studiemeesters in het buitengewoon onderwijs zijn door koninklijk besluit te bepalen,

Nationale Unie der Audio-specialisten.

Art. 27.

De raming van de toelagen is arbitrair. Ze zou moeten worden bepaald naar de werkelijke kosten van de werking.

Nationale Confederatie van Oudersverenigingen,

Conseil supérieur de la Famille.

Ajouter après le deuxième alinéa: « doivent siéger au Conseil supérieur »:

- un représentant du Conseil supérieur de la Famille;
- un représentant du Conseil supérieur de l'Assistance et du Service social;
- l'œuvre nationale de l'Enfance;
- un pédiatre;
- un psychiatre;
- un neurologue;
- un médecin spécialiste en médecine du travail;
- un psychologue;
- un sociologue.

Conseil supérieur de la Famille.

Devrait également siéger dans ce Conseil:

- un représentant des associations des parents des élèves handicapés.

Confédération nationale des Parents.

Devrait également siéger dans ce Conseil:

- des représentants des organisations d'infirmités et de handicapés.

Comité national de l'aphasie belge.

Art. 25.

Ajouter aux dispositions complétant l'article 24, § 1, de la loi du 29 mai 1959:

« mais est subordonnée aux critères de la population scolaire, fixés par le Roi selon le type d'enseignement. »

Union nationale des Audio-spécialistes.

Art. 26.

) Les normes des subventions-traitements pour les surveillants de l'enseignement spécial doivent être fixées par arrêté royal.

Union nationale des Audio-spécialistes.

Art. 27.

L'estimation des subventions est arbitraire. Elle devrait être fixée en vertu des frais réels de fonctionnement.

Confédération nationale des Parents.